

	 وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی دفتر انتشارات کمک آموزشی	
گزارش ۲۰ کوچه‌ی مهر اعظم لاریجانی	شماره‌ی هفتم، فروردین ماه ۱۳۸۹	یادداشت سردبیر ۲ عدالت آموزشی در عصر دیجیتال
تجربه ۲۲ تجربه‌های جهانی رایانه‌ای شیبا ملک		علمی ۴ شکاف دیجیتالی و نابرابری‌های آموزشی محمد عطاران
آموزش ۲۴ بسیار سفر باید تا پخته شود خامی منصوره فروزان		آموزش ۹ www.com. خانواده آقای هاشمی. word 2007 خانواده و قالب‌های آماده در سیده فاطمه شبیری
آموزش ۲۶ مترجم گوگل فروغ کشوری عابد	دوره‌ی ششم، شماره‌ی پی‌درپی ۴۵	تجربه ۱۳ مشکلات تهیه‌ی خبرنامه‌ی مدرسه شیوا همتی
آموزش ۲۸ ثبت تغییرات متن در ورد احسان مظلومی	ماهنامه‌ی رشد مدرسه‌ی فردا آموزشی، تحلیلی و اطلاع‌رسانی برای دبیران، کارشناسان فناوری اطلاعات و ارتباطات آموزش و پرورش و دانشجویان تربیت معلم	معرفی کتاب ۱۶ نقشی بر سنگ (مبانی مفهومی کامپیوتر) محمد رضا معینی
معرفی نرم‌افزار ۳۰ باستان‌شناسی قرآن کریم منصوره فروزان		طنز ۱۷ در دهکده‌ی جهانی رویا صدر
تجربه ۳۲ عیدانه بتول عباسی حاجی آبادی		معرفی نرم‌افزار ۱۸ روستاهای شگفت‌انگیز / ایران گردان کوچک الهام دلجو

مدیر مسئول: محمد ناصری

سردبیر: محمد عطاران

شورای برنامه‌ریزی و کارشناسی: شیباملک، سیده فاطمه شبیری، زینب گلزاری

مدیر داخلی: بهناز پورمحمد ویراستار: بهروز راستانی طراح گرافیک: صادق جمالی

چاپ: شرکت افست (سهامی عام) شمارگان: ۴۳۰۰۰ نسخه

نشانی پستی دفتر مجله: تهران، صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۶۵۸۵ تلفن: ۰۲۱ ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹ داخلی ۳۷۰

تلفن پیام‌گیر نشریات رشد: ۸۸۳۰۱۴۸۲ و ۸۸۸۳۹۲۳۲

کد مدیر مسئول: ۱۰۲ دفتر مجله: ۱۱۲ امور مشترکین: ۱۱۴

تلفن‌های امور مشترکین: ۷۷۳۳۶۶۵۶ و ۷۷۳۳۶۶۵۵-۰۲۱ نشانی امور مشترکین: تهران، صندوق پستی ۱۶۵۹۵/۱۱۱

www.roshdmag.ir Email: farda@roshdmag.ir

عدالت آموزشی در عصر

در آموزه‌های دینی و اسلامی، رنگ، نژاد، جنسیت، ثروت، زبان و امثال این‌ها مایه‌ی تمایز و تفاخر و نزدیکی به خداوند نیست، بلکه خویش‌داری و پرهیزکاری موجب تقرب به درگاه خداوند می‌شود. آن‌چه نیز به حسب آیات قرآن، ملکه‌ی پرهیزکاری را در آدمی تثبیت می‌کند، عدالت است (اعدلو هو اقرب للتقوی). در تعلیمات دینی به ما سفارش شده است که علم‌آموزی را فریضه‌ی هر مرد و زن مسلمان بدانیم. هم‌چنین آیات «قرآن» و نهج‌البلاغه «ی امیرالمؤمنین علی (ع)، به ویژه نامه‌ی ایشان به مالک‌اشتر تأکید بر حقوقی دارد که همه‌ی آدمیان باید از آن برخوردار باشند و حاکمان با آن‌ها به حسب این حقوق و به عدالت برخورد کنند. با تأکید بر این مبانی، در این نوشته به عدالت آموزشی خواهیم پرداخت.

«عدالت آموزشی» در این نوشته به معنی فرصت‌های برابر در دست‌رسی به آموزش تعریف می‌شود. عوامل متفاوتی می‌توانند مانع این دست‌رسی شوند. محل سکونت، جنسیت، زبان، طبقه، رنگ، نژاد، عقیده و امثال این‌ها در طول تاریخ مانع دست‌یابی آدمیان بسیاری به فرصت‌های مساوی در آموزش شده‌اند. در عصر دیجیتال، با توجه به انقلابی که در همه‌ی وجوه زندگی انسان بر اثر فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات به وجود آمده است، مفهوم عدالت آموزشی، مفاهیمی مانند «برابری دیجیتال» یا «شکاف دیجیتال» را نیز با خود قرین کرده است. با توجه به این که رایانه، اینترنت، ماهواره و سایر ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات، تحولات معنی‌داری در دست‌رسی به آموزش ایجاد کرده‌اند، امروزه مفهوم شکاف دیجیتال، به معنی نابرابری در دست‌رسی به امکاناتی تعریف می‌شود که این ابزارها فراهم آورنده‌ی آن‌ها هستند.

شکاف دیجیتال در تعریف ساده و ابتدایی آن عبارت است از: تفاوت دست‌رسی افراد در بهره‌گیری از ابزارهای دیجیتال که موجب نابرابری در همه‌ی ابعاد زندگی از جمله آموزش می‌شود. این تعریف گرچه بسیار روشن و ساده است، ولی تعریفی جامع از این موضوع نیست. چون تنها به یک جنبه از مسئله توجه دارد. تلاش به منظور رسیدن به برابری دیجیتال، آخرین نبرد برای تعلیم و تربیت برابر و دست‌رسی به امکانات آموزشی مساوی است.

اکنون به مدد پیشرفت بشر، در بسیاری از کشورها اغلب عوامل انسانی که مانع دست‌رسی برابر به آموزش می‌شدند، از میان رفته، ولی با تغییر مفهوم دانش، بار دیگر چهره‌های جدیدی از نابرابری‌های آموزشی رخ نموده است. مفاهیمی مانند سواد اطلاعاتی، سواد دیجیتال، سواد رسانه‌ای، سواد بصری و امثال این‌ها، نشان می‌دهد که در قلمرو آموزش، مفاهیمی جدید بنیاد گذاشته شده که دست‌رسی‌های جدیدی را اقتضا می‌کند. ورود فناوری‌های جدید اطلاعاتی و ارتباطاتی موجب آن شده است که دیگر سواد در حد خواندن و نوشتن و شمارش (از سطوح مقدماتی تا عالی) کفایت نکند و باید برای دانش‌آموزان، سطوح دیگری از سواد را فراهم کرد.

با نظر به جنبه‌های آموزشی، نابرابری‌های دیجیتالی را می‌توان با توجه به مؤلفه‌های زیر تعریف کرد:

دیجیتال

۱. دسترسی به نرم افزار، سخت افزار و

اتصال به اینترنت

مطالعات نشان می دهد که بیشترین کاربران اینترنت در آسیا هستند، ولی درصد استفاده کنندگان از آن به نسبت جمعیت جهان ۱۹/۴ درصد است. آمریکای شمالی و اروپا بیشترین درصد کاربران اینترنت و آفریقا کمترین درصد کاربران اینترنت را دارند. کاهش هزینه های دسترسی به سخت افزارهای رایانه ای موجب رشد دست یابندگان به رایانه شده است، ولی با تحولات فناوری در این حوزه، دسترسی های جدیدی تعریف می شوند. که همگان به آن دسترسی ندارند. مثلاً اینترنت با پهنای باند بالا از امکاناتی است که کشورهای توسعه یافته امروزه داشتن آن را از شاخص های توسعه می دانند و از آن برخوردارند. در این زمینه هر روز نابرابری بیشتری میان کشورهای شمال و جنوب به وجود می آید.

۲. دسترسی به محتوای معنی دار، دارای کیفیت، فرهنگی و به زبان محلی

در آغاز توسعه ای اینترنت، بیم آن می رفت که با نفوذ و گسترش اینترنت، زبان انگلیسی بر اینترنت سیطره پیدا کند و به تدریج فرهنگ ها و زبان های محلی از بین بروند. ولی با حضور فرهنگ ها و زبان های دیگر، این نگرانی کمتر شده است؛ گرچه حضور اندک فرهنگ ها و زبان ها در مقایسه با فرهنگ غربی، هم چنان وجود دارد و کسانی که با زبان انگلیسی آشنایی ندارند، عملاً از امکانات فراوان اینترنت بی نصیب خواهند بود. برای کاهش شکافی که از این طریق به وجود می آید، باید در گسترش محتوای بومی با ملاحظات فرهنگی و به زبان فارسی تلاش کرد تا علاوه بر گسترش فرهنگ فارسی، توانمندی های اینترنت و رایانه را در اختیار کاربران ایرانی قرار داد.

۳. دسترسی به معلمان آشنا با چگونگی کار با منابع و ابزارهای دیجیتال

هنگامی که آموزش و پرورش تصمیم می گیرد، از ابزارهای دیجیتال برای گسترش سواد اطلاعاتی استفاده کند، نخستین دغدغه ای که دارد، قلت نیروی انسانی است؛ معلمان که بتوانند از ابزارهای دیجیتالی با رویکرد جدید استفاده کنند. عدم حضور چنین معلمان معینی موجب می شود که حتی اگر جدیدترین ابزارهای دیجیتال در اختیار معلمان قرار گیرد، با همان شیوه های کهنه و قدیمی کلاس را اداره کنند و این ابزارها معطل بمانند. اغلب طرح های توسعه ای فناوری اطلاعات و ارتباطات که در آموزش و پرورش کشورهای جهان با مشکل روبه رو شده اند، یکی از دلایل عدم موفقیت خود را، فقدان معلمان کارآمد در بهره گیری از ابزارهای دیجیتال و رویکردهای جدید در عصر اطلاعات می دانند. به عنوان نمونه، می توان به شکست مدارس هوشمند در مالزی به دلیل سرمایه گذاری نکردن این کشور در حوزه ای آموزش نیروی انسانی و به ویژه معلمان اشاره کرد.

پی نوشت

1. <http://www.internetworldstats.com>

شکاف دیجیتالی نابرابری‌های آموزشی

دکتر محمد عطاران

کلیدواژه‌ها: شکاف دیجیتالی، اینترنت، دسترسی به اینترنت.

زمانی بود که طبقه‌ی خاصی از آموزش بهره‌مند می‌شد و آموزش فرصتی گران‌قیمت بود که تنها برگزیدگان از آن نصیب می‌بردند. با وقوع انقلاب صنعتی، آموزش جنبه‌ی همگانی و سپس اجباری پیدا کرد، به نحوی که دولت‌ها مقاطع خاصی از دوره‌های آموزشی را برای همگان اجباری کردند؛ مقطعی که به تدریج سطح آن بالاتر رفت و از دوره‌ی ابتدایی تا متوسطه، به تناسب سرمایه و نیاز کشورها، تعیین شد. در این توسعه بحث برابری و عدالت آموزشی مطرح شد و مراد از آن، دسترسی همگان به فرصت‌های آموزش بود، به گونه‌ای که میان دارا و ندار، فقیر و غنی و شهری و روستایی تفاوتی نباشد و همه بتوانند از آموزش عمومی بهره‌مند شوند. ولی به تدریج مفهوم

در درون جامعه، میان قشرهای گوناگون برحسب سن، جنسیت، تحصیلات و درآمد، شکاف دیجیتالی قابل بررسی است. تجربه‌ی جهانی نشان داده که در آغاز پیدایش فناوری‌های دیجیتال، شکاف میان گروه‌های مذکور بسیار زیاد بود، ولی در کشورهای پیشرفته این شکاف دست کم در بعد دسترسی رو به کاهش است. بدین معنا که دولت‌ها توانسته‌اند با درایت لازم این نابرابری را کاهش دهند.

در مورد معنای اصطلاح شکاف دیجیتالی و شاخص‌های آن هنوز اختلاف نظر وجود دارد. شکاف دیجیتالی اصطلاحی است که برای بیان نابرابری‌های توزیع جهانی در زمینه‌ی دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات از آن استفاده می‌شود. به عبارت دیگر می‌توان گفت تا اندازه‌ای شکاف دیجیتالی نشانه‌ای از تهدید قدرت‌های نیرومندی است که جهان را در قرن بیستویکم به بخش‌هایی نابرابر از نظر دسترسی به اطلاعات تقسیم می‌کنند.

در بحث‌های جدیدی که درباره‌ی شکاف دیجیتال مطرح شده، دیگر بحث دسترسی به فناوری اطلاعات در خانه، محل کار یا مدرسه مطرح نیست، بلکه پرسش آن است که در این محیط‌ها، کسانی که به فناوری اطلاعات دسترسی دارند، چه می‌کنند، چه کاری را قادرند انجام دهند و چه قدر آنلاین می‌شوند. الگوی نابرابری فقط تفاوت منابع افراد را نشان نمی‌دهد، بلکه طرق مداخله‌ی عوامل اقتصادی - سیاسی در ایجاد این تفاوت‌ها اهمیت دارد. در بحث دسترسی به فناوری اطلاعات، ابتدا بحث نادر و دارا مطرح می‌شد، ولی با توجه به افزایش دسترسی در میان فقیر و غنی، شهری و روستایی، پیر و جوان، تحصیل کرده و غیرتحصیل‌کرده، اکنون نحوه‌ی استفاده از این فناوری مورد سؤال است. یعنی این که ممکن است که منابع دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات فراهم باشد و در خانه، اداره، مدرسه، محل کار به رایانه و اینترنت دسترسی داشته باشیم، ولی به گونه‌ای از اینترنت استفاده کنیم که از مزایای آن بهره‌مند نشویم. به بیان دیگر به گونه‌ای از آن استفاده کنیم که به تعمیق شکاف دیجیتالی منجر شود.

در واقع، شکاف دیجیتال این بحث را مطرح می‌کند که: آیا دستیابی به فناوری اطلاعات به این معنی است که افراد به شکل برابر از مزایای فناوری اطلاعات بهره‌ور می‌شوند؟ آیا همه‌ی کاربران اینترنت از مزایای دسترسی به اینترنت برخوردار می‌شوند؟ برای فهم این نابرابری باید به ابعاد این مسئله توجه کرد. در ادامه به برخی از این ابعاد با ذکر مثال‌هایی اشاره می‌کنیم.

چگونگی دسترسی به اینترنت

کاربران اینترنت معمولاً در خانه، محل کار، مدرسه، کتابخانه و یا اماکن عمومی به آن دسترسی دارند. چند پرسش درباره‌ی نحوه‌ی استفاده‌ی کاربران مطرح است. اگر کاربر در خارج از خانه است، آیا در انتخاب ساعت استفاده از فناوری اطلاعات آزاد است؟ آیا برای استفاده از آن باید مسافتی را طی کند؟ آیا با محدودیت زمان، محدودیت استفاده از اینترنت و امثال این‌ها مواجه است؟ اگر در محل کار از آن استفاده می‌کند، چه کاربردهایی مجاز

برابری آموزشی و مفهوم مغایر آن نابرابری آموزشی، از صورت کمی به کیفی تبدیل شد و دسترسی به آموزش با کیفیت به‌طور برابر برای همگان، در آرمان‌های بسیاری از سیاست‌مداران و متخصصان تعلیم و تربیت مطرح شد. به بیان دیگر، ابتدا میزان حضور افراد جامعه در مدرسه و دانشگاه مطرح بود، ولی به موازات افزایش نرخ سواد و بهره‌مندی افراد از آموزش در همه‌ی سطوح، اینک بحث کیفیت آموزش برابر، گنجایش کلاس، منابع مدرسه و دسترسی به دوره‌های پیشرفته مطرح است.

از مفاهیمی که امروزه مرتبط با برابری‌های آموزشی مطرح می‌شود و گرچه مفهومی عام است، ولی به دلایلی به آموزش و فرصت‌های برابر آموزشی پیوند خورده، مفهوم «شکاف دیجیتالی»^۱ است. پیام‌آوران فناوری اطلاعات و ارتباطات پیش‌بینی کرده بودند که با توسعه‌ی فناوری‌های جدید، انقلابی در آموزش ایجاد می‌شود و بسیاری از کسانی که پیش از این از آموزش با کیفیت نازل برخوردار بوده‌اند، به فرصت‌های برابر آموزشی در هر کجا که باشند دسترسی می‌یابند. اما در عمل امروز ما در بحث‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات از مقوله‌ای به نام شکاف دیجیتالی سخن می‌گوییم؛ نوعی نابرابری که دامن آموزش را می‌گیرد و موجب تشدید نابرابری‌های مختلف از جمله نابرابری‌های آموزشی می‌شود.

شکاف دیجیتالی حاکی از نابرابری در عرصه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات است؛ نابرابری میان افرادی که دسترسی به فناوری دیجیتال و اطلاعات دارند و کسانی که دسترسی بسیار محدود دارند و یا فاقد دسترسی هستند. این نابرابری شامل عدم تعادل در دسترسی مادی به فناوری و عدم تعادل در منابع و مهارت‌های موردنیاز برای مشارکت به مثابه شهروند دیجیتال است. به بیان دیگر، دسترسی نابرابر افراد جامعه به فناوری اطلاعات و کسب نابرابر مهارت‌های مرتبط، شکاف دیجیتالی را می‌توان براساس جنسیت، درآمد، و گروه‌های نژادی و نیز مکان فرد طبقه‌بندی کرد.

شکاف دیجیتالی نوعی نابرابری برخاسته از تحولات در عرصه‌ی اطلاعات و فناوری ارتباطات است. پدیده‌ای است که قبل از توسعه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات وجود نداشت و از زمان انقلاب دیجیتال پدید آمد. این نابرابری در چند سطح قابل بررسی است. می‌توان آن را در سطح جهان و میان کشورها و یا در درون یک جامعه میان اقشار مختلف و یا بخش‌های جامعه و یا مناطق گوناگون بررسی کرد. در این معنا در سطح جهان، برخی کشورها به دلایل خاص، به سرعت در زمینه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات پیشرفت کرده‌اند و از فرصت‌های آن برای توسعه‌ی همه‌جانبه و پرشتاب و تأمین نیازهای توسعه‌ی ملی بهره گرفته‌اند. در مقابل، گروهی از کشورها در این زمینه عقب مانده‌اند. در نتیجه، میان کشورهایی که دسترسی آسان و ارزان تمام اقشار جامعه را به فرصت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات فراهم کرده و کشورهایی که نتوانسته یا نخواسته‌اند این امکان را در سطح جامعه فراهم کنند، شکاف دیجیتالی در بعد دسترسی به‌وجود آمده است.

میزان آموزش افراد برای یافتن و ارزیابی اطلاعات مورد نیاز خود، در استفاده از فناوری اطلاعات بسیار مهم است

نابرابری در دسترسی به حمایت اجتماعی

در جوامعی مانند جامعه ایران، خانواده‌ها سعی فراوان دارند که فرزندانشان از آموزش خوب برخوردار شوند. رایانه معمولاً از ابزارهایی است که خانواده‌ها در حدی که امکان دارد، جزو لوازم مورد نیازشان قرار می‌دهند و به‌طور متفاوت به تهیه‌ی آن دست می‌زنند. ولی اگر خدمات مورد نیاز آن‌ها فراهم نشود، در عمل دسترسی به سخت‌افزار و اتصال به اینترنت نمی‌تواند مزیت‌های این فناوری را در اختیار آن‌ها قرار دهد. لذا باید حمایت‌های اجتماعی به‌صورت دولتی و غیردولتی و به صورت شبکه‌های اجتماعی در اختیار کاربران قرار گیرد. این پشتیبانی‌ها را می‌توان به چند صورت در اختیار

افراد قرار داد:

است و آیا بسته به موقعیت سازمانی فرد، نوع استفاده متفاوت است؟ چه نوع سیستم‌های نظارتی وجود دارند؟ آیا این قواعد سخت و انعطاف‌ناپذیرند؟ اگر در خانه استفاده می‌کند، آیا آزادی استفاده‌ی او توسط سایر اعضای خانواده و یا سیاست‌های آی‌اس‌پی محدود می‌شود؟ آیا تأثیر استفاده از اینترنت در منزل بر مسائل آموزشی و شغلی، متفاوت از تأثیر استفاده از آن در سایر موقعیت‌هاست. تحقیقات نشان داده‌اند که آزادی استفاده از اینترنت و کار با آن در منزل مزایای بیشتری را از فناوری اطلاعات نصیب فرد می‌کند. میزان آموزش افراد برای یافتن و ارزیابی اطلاعات مورد نیاز خود، در استفاده از فناوری اطلاعات بسیار مهم است. تفاوت افراد در دانش حداقلی برای

استفاده از اینترنت، دانلود اطلاعات، هدایت جست‌وجو، دانش راهنما درباره‌ی وارد شدن به سیستم، دانش زمینه‌ای و آگاهی از نحوه‌ی کار با وب که کاربر را قادر

به استفاده‌ی مؤثر از اینترنت می‌کند و دانش فنی درباره‌ی نرم‌افزار، سخت‌افزار و

شبکه برای حل مشکلات پیش آمده

بسیار حائز اهمیت است. بسیاری از

کاربران اینترنت تنها می‌توانند

با موتورهای جست‌وجوی

ساده‌ای مانند گوگل و یاهو

کار کنند و در عمل دریافتن

اطلاعات مورد نیاز خود

دچار مشکل می‌شوند.

در حالی که بسیاری از

موتورهای جست‌وجو در

دسترس قرار می‌دهند.

مهارت جست‌وجوی

اطلاعات برای دسترسی

به اطلاعات مفید بسیار حائز

اهمیت است. اگر فرد در یافتن

اطلاعات مورد نیاز خود در حداقل

زمان موفق شود، در واقع از مزایای

اینترنت بهره‌مند شده است و به میزانی

که فرد از جست‌وجو و کار با اینترنت

رضایت به دست می‌آورد، به کار خود ادامه

می‌دهد و یا از آن دست برمی‌دارد.

یکی از مشکلاتی که در اوان دسترسی به فناوری‌های دیجیتال مطرح بود، ناآشنایی کاربران با زبان مسلط اینترنت، یعنی زبان انگلیسی بود

محروم می‌کند. خاطرم هست، اوایل که اینترنت به ایران آمده بود، در فاصله‌ای که از صفحه‌ای به صفحه دیگر می‌خواستیم منتقل شوم، یک صفحه کتاب می‌خواندم. در آن موقع تدبیری که اندیشیده بودم این بود که چون متن‌های منابع اینترنتی برایم مهم بود، با رفتن به بخش تنظیمات اینترنت کاری کرده بودم که گرافیک و تصاویر حذف شوند تا بتوانم با سرعت بیشتری به متن دسترسی بیابم.

اکنون با سرعت‌های اینترنتی که در جهان وجود دارد، شما به راحتی می‌توانید کانال‌های تلویزیونی را مشاهده کنید و کلاس آنلاین داشته باشید. اخیراً در فرصت تحقیقاتی که در مالزی داشتیم، قرار بود که یک دانشجوی کارشناسی ارشد را که ایرانی بود ببینم و با او درباره‌ی کارش صحبت کنم. راه او دور بود و زمان ما هم با یکدیگر هماهنگ نمی‌شد. عاقبت برای ساعت خاصی باهم قرار گذاشتیم و به مدت یک ساعت از طریق نرم‌افزار «اسکایپ»^۲ به صورت روشن و زنده صحبت کردیم. با یکی از دانشجویان دکترای خود در ایران هم از این طریق متصل می‌شدیم و مشاوره می‌کردیم. در کشورهای پیشرفته با پهای ارزان به خصوص برای منازل، فرصت‌های دسترسی به اینترنت از طریق تلفن ثابت و نیز تلفن همراه فراهم شده است تا فرد بتواند، در هر لحظه که مایل باشد، به اینترنت دسترسی پیدا کند. بسیاری از کتاب‌ها، سخنرانی‌ها و ویدیوهای آموزشی هم اینک به صورت آنلاین و در کمترین زمان ممکن در دسترس هستند.

۴. دسترسی به محتوای معنی‌دار، با کیفیت بالا و متناسب با فرهنگ کاربر به زبان خود او

یکی از مشکلاتی که در اوان دسترسی به فناوری‌های دیجیتال مطرح بود، ناآشنایی کاربران با زبان مسلط اینترنت، یعنی زبان انگلیسی بود. به گونه‌ای که برخی از افراد معتقد بودند که ناآشنایی با این زبان عملاً به محرومیت تعداد زیادی از کاربران از مزایای اینترنت منجر می‌شود. در آن سو نیز، عده‌ای بر آن بودند که در آینده ما شاهد سیطره‌ی زبان انگلیسی در اینترنت و محو شدن بسیاری از زبان‌ها خواهیم بود. در عمل آن چه که اتفاق افتاد توسعه‌ی محتوای دیجیتال به زبان‌های متفاوت بود و در کنار آن، مترجم‌های ماشینی در بسیاری از موارد صفحات وب را به بسیاری از زبان‌ها ترجمه کردند. در برخی از کشورها مانند مالزی، به موازات پیوستن به جامعه‌ی جهانی، در پارامی از دوسر دوره‌ی دبیرستان، آموزش این دروس را به زبان انگلیسی اجباری کردند تا دانش‌آموزان بتوانند با زبان رایج علم در جهان آشنا شوند. به نظر می‌رسد هر دو راه می‌تواند به کاهش شکاف دیجیتال بینجامد. یعنی ارائه‌ی محتوا به زبان بومی کاربران و آشنا کردن آن‌ها با زبان رایج علوم در جهان.

۱. پشتیبانی رسمی فنی

یکی از مشکلات کاربران به خصوص در آغاز آن است که در موارد ساده دچار مشکل می‌شوند و کسی نیست که آن‌ها را یاری دهد و از دلسردی آن‌ها در استفاده از فناوری‌های جدید جلوگیری کند. یکی از دلایلی که معلمان در استفاده از فناوری‌های دیجیتال در آموزش تردید دارند، موانع فنی است که خود قادر به حل آن نیستند و احیاناً سر کلاس آن‌ها را دچار مشکل می‌کند.

۲. پشتیبانی فنی از ناحیه‌ی دوستان و اعضای خانواده

متأسفانه شبکه‌های اجتماعی که بتوانند پاسخ‌گوی مشکلات کاربران اینترنت باشند، در ایران قوام لازم را نگرفته است. می‌توان این شبکه‌ی اجتماعی را در داخل اینترنت از طریق گروه‌های اجتماعی، مانند فیس بوک، گوگل گروپ، یا هوگروپ و امثال این‌ها، در جمعی دوستانه و خانوادگی شکل داد و از آن طریق به ارتقای دانش کاربران کمک کرد.

بار دیگر تأکید می‌کنیم، توسعه‌ی فناوری‌های دیجیتال به شرطی به کاهش نابرابری می‌انجامد که افراد از مزیت‌های فناوری اطلاعات و سودی که از آن می‌توانند ببرند، مطلع باشند و مهارت استفاده از این مزیت‌ها را هم کسب کنند. پیام‌آوران اینترنت که وب را دارای قدرت توانمندسازی شهروندان، افزایش سرمایه‌ی اجتماعی و ارتقای برابری فرصت‌ها می‌دانستند، احتمالاً درباره‌ی سایت‌های پورنوگرافی، قماربازی و امثال این‌ها خیالی به ذهن راه نداده بودند.

ما باید بین کاربردهایی که منجر به تولید اقتصادی (مانند افزایش مهارت، اطلاع از فرصت‌های شغلی و آموزش) می‌شوند یا سرمایه‌ی سیاسی و اجتماعی (مانند کاربرد اینترنت در کسب خبر، گردآوری مسائل مربوط به انتخابات، مسائل روز، گفت‌وگوهای مدنی و شرکت در فعالیت‌های اجتماعی) و سایر کاربردها تفاوت قائل شویم. در واقع، کسانی که در صدد کاهش شکاف دیجیتال هستند، باید در صدد ارتقای توانایی استفاده‌ی بهینه‌ی کاربران از مزایای اینترنت باشند. صرف وجود تعداد زیاد کاربران اینترنت نشانگر این نیست که کاربران به‌طور بهینه از آن استفاده می‌کنند و به منابع مادی و معنوی اینترنت دست می‌یابند.

۳. دسترسی به سخت‌افزار، نرم‌افزار و اتصال به اینترنت

اختلاف میان سخت‌افزار افراد موجب نابرابری در دسترسی به امکانات اینترنت می‌شود. نوع امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در رفع شکاف دیجیتال و یا تعمیق آن تأثیر دارد. کیفیت پایین سخت‌افزار، افراد را از مزایایی که می‌توانند به صورت مستقیم و غیرمستقیم از آن بهره‌مند شوند،

۵. دسترسی به مربیانی که چگونگی استفاده از ابزارها و منابع دیجیتال را می‌دانند

در تحقیقی درباره‌ی مدارس هوشمند مالزی، بسیاری از محققان اشاره کرده‌اند که یکی از دلایل عدم دستیابی کامل به اهداف این مدارس آن بوده است که مجری پروژه به جای این‌که در آموزش معلمان سرمایه‌گذاری کند، فقط تعداد محدودی از کادر وزارت آموزش و پرورش مالزی را آموزش داده است. در حالی که خط اول پیشرفت در توسعه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش، در اختیار معلمان است. اگر آن‌ها آموزش کافی ندیده باشند و یا به این موضوع علاقه پیدا نکرده باشند، در عمل اتفاقی در مدرسه نمی‌افتد. در ایران حتی در سطح آموزش عالی، هنوز پاره‌ای استادان اگرچه ایمیل دارند، ولی عملاً به ایمیل‌های خود جواب نمی‌دهند و بیشتر بر ارتباط شفاهی تأکید دارند. در مسافرتی که به یکی از کشورهای آسیای میانه داشتیم، در ملاقات با رئیس تنها دانشگاه معتبر دولتی آن کشور، وقتی از معاون روابط بین‌المللی دانشگاه نشانی پست الکترونیکی او را خواستیم، یادش نبود و گفت بروم بیاورم. یا وقتی از یکی از مسئولان وزارت آموزش و پرورش کشوری پرسیدم که نشانی پست الکترونیکی شما چیست، او به یکی از معاونانشان گفت که به من نشانی را بدهد. حال در نظر بگیرید که کسی مسئولیت توسعه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور را داشته باشد و خود نداند که از این ابزارها چگونه می‌توان استفاده کرد.

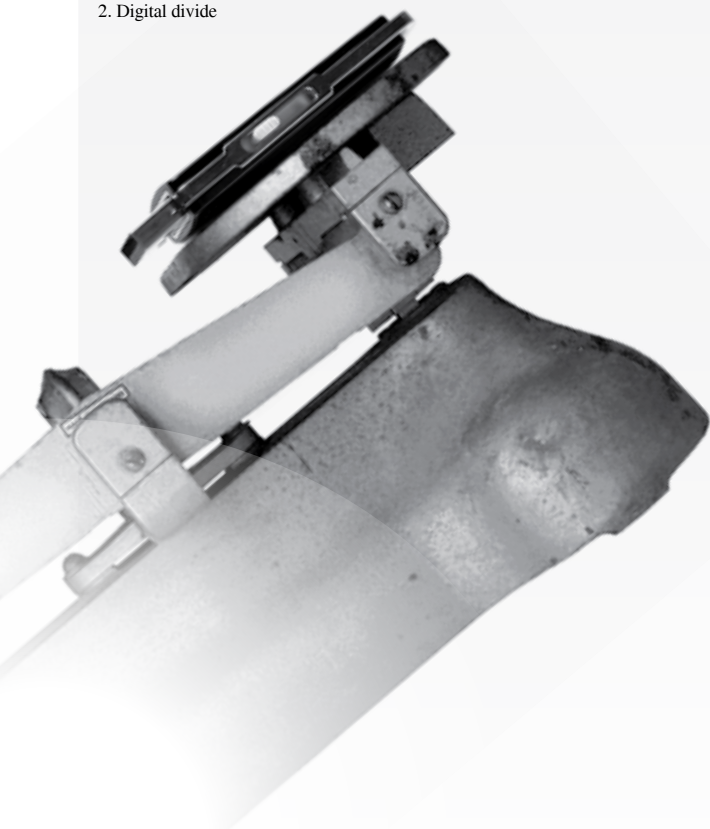
۶. دسترسی به تحقیقات دارای کیفیت بالا درباره‌ی کاربرد فناوری‌های دیجیتال برای ارتقای یادگیری

بررسی‌های اولیه در ایران نشان می‌دهند که اغلب تحقیقاتی که در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات و آموزش و پرورش صورت گرفته‌اند، جنبه‌ی نظرسنجی داشته‌اند و تجربه‌های واقعی توسعه‌ی این امر در آموزش و پرورش و کمک به یادگیری بهتر بررسی نشده‌اند. نویسنده خود با پژوهشی برخورد کرده است که محقق در استانی که ضریب نفوذ اینترنت

و رایانه بسیار پایین است، از معلمان مرکز آن استان درباره‌ی موانع و مشکلات توسعه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات پرسیده است؛ یعنی از کسانی که نه تجربه‌ای در این زمینه داشته‌اند و نه شاید درک درستی از موضوع. در حالی که فهم مشکل هنگامی میسر است که فرد چیزی را به کار گرفته باشد و در عمل با مشکل مواجه شده باشد و بتواند مشکل را بگوید. به نظر می‌رسد که محققان حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات باید در زمینه‌ی کاربری‌های متفاوتی که اینترنت و امکانات آن می‌تواند در توسعه و ارتقای یادگیری یادگیرندگان داشته باشد، پژوهش‌هایی انجام دهند تا در عمل به کاربران اینترنتی نشان دهند که چگونه می‌توانند از فناوری اطلاعات و ارتباطات در برخورداری از فرصت‌های آموزشی بهره‌مند شوند.

پی‌نوشت

1. Skype
2. Digital divide

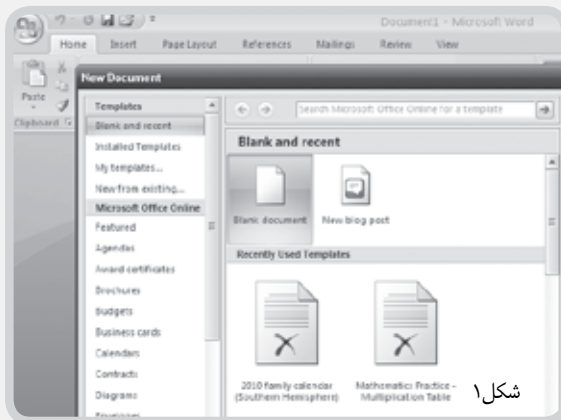

www.خانواده‌ی‌آقای‌هاشمی.com

خانواده و قالب‌های آماده در word 2007

سیده فاطمه شبیری

شکل ۱

شکل ۲

لیست تقسیم کارهای خانه	
مسئولیت	شنبه یکشنبه دوشنبه سه شنبه چهارشنبه پنجشنبه جمعه
سفره صبحانه	مسئول
انجام شد؟	
ظرف های صبحانه	مسئول
انجام شد؟	
سفره ناهار	مسئول
انجام شد؟	
ظرف های ناهار	مسئول
انجام شد؟	
سفره شام	مسئول
انجام شد؟	
ظرف های شام	مسئول
انجام شد؟	
گردگیری	مسئول
انجام شد؟	
ماشین لباسشویی	مسئول
انجام شد؟	
آب دادن به گل ها	مسئول
انجام شد؟	
بیرون گذاشتن آشغال ها	مسئول
انجام شد؟	

شکل ۳

خانواده‌ی آقای هاشمی که از کازرون به نیشابور منتقل شده‌اند به دلیل فراغت، فرصت بیشتری برای آشنایی با رایانه و استفاده از آن پیدا کرده‌اند. در این قسمت، مریم و علی، فرزندان خانواده به دنبال پیدا کردن کابردهای word در فضای خانواده هستند.

علی مشغول کار با رایانه است. معلم از بچه‌ها خواسته است، هر کس با رایانه آشنایی دارد، در تایپ مطالب برای بُرد کلاس و روزنامه‌ی دیواری مدرسه کمک کند و علی که تا حدودی با رایانه کار کرده، داوطلب شده و حالا مشغول سروکله‌زدن با «word» است. البته او برای یادگیری کار با رایانه در هیچ کلاسی آموزشی شرکت نکرده، اما به خاطر همراهی با مریم و نوشتن مطلب در وبلاگ خانوادگی و ... کما بیش کار کردن با این نرم‌افزار را - در حدی که تایپ معمولی او را راه بیندازد - یادگرفته است.

کمی که می‌گذرد صدا می‌زند: «مریم! بیا ببین این کلمه یعنی چه؟»
مریم می‌گوید: «بخونش.»

- بلد نیستم بخونم: ای، ان، وی، ای، ال، اُ پی، ای. اصلاً بیا خودت ببین.
- من هم معنیش رو نمی‌دانم. باید توی دیکشنری ببینم. اصلاً چرا نمی‌زنی توی «babylon»؟

وبعد بلند می‌شود و می‌آید پای رایانه و «envelope» را وارد دیکشنری می‌کند. آهان، یعنی پاکت. حالا معنی این کلمه رو برای چی می‌خواهی؟
علی مکشی می‌کند و بعد می‌گوید: «هیچی، همین‌طوری داشتم توی word گشت‌وگذار می‌کردم به این برخوردم. ببین چه‌قدر جالبه! منوی فایل را که باز کردم و گزینه‌ی New رو زدم تا به صفحه‌ی خالی باز کنم، دیدم کنار صفحه این گزینه‌ها را نوشته.» (تصویر ۱)

- آهان، این template ها رو می‌گی؟! این‌ها قالب‌های آماده‌ای هستن که در بیشتر برنامه‌ها وجود دارن. اما من تا حالا به قالب‌های word دقت نکرده بودم. علی با شوق می‌گوید: «بیا با هم ببینیم از اسم‌ها شون به نظر می‌یاد که باید جالب باشن. اما نمی‌دونم چرا وقتی روی آن‌ها کلیک می‌کنم، چیزی نمی‌یاد.»

- خب معلومه. آخه این‌جا نوشته «Microsoft office online». یعنی باید به اینترنت وصل باشیم تا بتونیم این قالب‌ها رو ببینیم و بعد هر کدوم رو که خواستیم، ذخیره کنیم. بذار از مامان اجازه بگیریم. مامان! من و علی می‌تونیم به اینترنت وصل بشیم؟»

طاهره خانم که در آشپزخانه مشغول کار است، می‌گوید: «باشه عزیزم، اشکالی نداره.» و بلافاصله به اتاق نشیمن می‌آید و سفره‌اش را پشت سر بچه‌ها پهن می‌کند و سبزی‌ها را می‌آورد تا همین‌طور که سبزی پاک می‌کند، نیم نگاهی هم به بچه‌ها و یارانه داشته باشد. مادر بزرگ هم می‌آید و می‌نشیند تا در پاک کردن سبزی به طاهره خانم کمک کند.

مریم و علی مشغول مرور قالب (template) های آماده‌ی word می‌شوند و

Vacation Checklist

Everyone Needs to Bring				Individuals Need to Bring			Miscellaneous	
	Mom	Dad		Item	Name	✓	Item	✓
Swim Suits				Contact Stuff	Mom		Camera	
Undies (5)				Extra Lenses	Mom		Batteries	
Shorts (3 - 5)				Goggles	Boys		Plastic Baggies (for shells, etc)	
Jeans or Pants				Sleep Shirts	Boys		Insurance card for car rental	
Toiletries				iPod	Mom		Tickets, Maps, Etc	
Swim Shoes							Travel Bags for Car	
Tennis Shoes							Beach Bag(s)	
Towels							Small First Aid Kit	
Sunglasses							Snacks	
Sweatshirt							Wet Wipes (couple)	
Short sleeve shirts (3 - 5)							Sunscreen	
Dress clothes							Cell Phones	
Socks (5)							Kids ID bracelets	
Medications								

Airline name/Phone
Departure date/time
Arrival date/time
Confirmation #

Hotel name - Phone
Nights/rate
Confirmation #
Cancellation policy

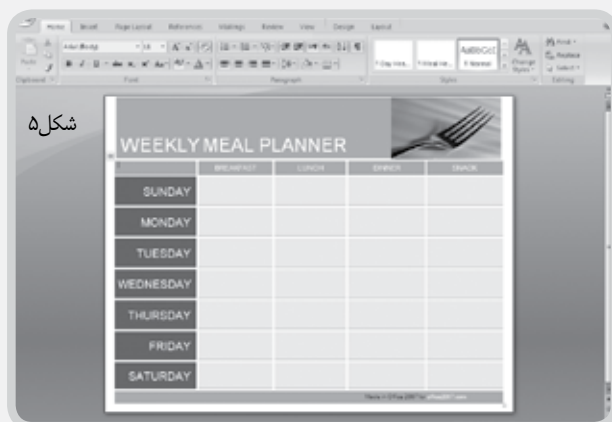
To do:

- ✓ Stop Mail
- ✓ Stop Paper
- ✓ Pay bills
- ✓ Clearly tag luggage
- ✓ Mow grass
- ✓ Develop a list of rules
- ✓ Money journal
- ✓ Use up all perishables

Car travel bags:

- ✓ Crayons
- ✓ iPod / Shaker
- ✓ Coloring books
- ✓ Worksheets
- ✓ Journal
- ✓ DVD player
- ✓ DVDs

شکل ۴

شکل ۵

چند دقیقه یک بار صدایشان با هیجان بلند می‌شوند که: «آ... چه قشنگ!... «وای! چه چیزایی!...»

مریم رو به طاهره خانم که پشت سرشان نشسته است می‌گوید: «مامان ببین چه چیزایی داره! به درد همه می‌خوره؛ حتی درد خانم‌های خانه دار. فقط حیف که فارسی نیستن! اما اگر دوست داشته باشید می‌تونید براتون ترجمه‌شون کنیم. از خیلی‌هاشون می‌شه توی خونه استفاده کرد.»

علی در حالی که روی envelope کلیک می‌کند، می‌گوید: «مثلاً این را ببینید. چند مدل پاکت داره. ببینید چه پاکت‌های قشنگی دارد برای وقتی که می‌خواهید به کسی پول هدیه بدهید. (تصویر ۲)

مریم می‌گوید: «علی بزن ببینم گزینه‌ی list چه چیزهایی دارد؟»
علی روی list کلیک می‌کند و از بین گزینه‌هایی که ظاهر می‌شوند، «home» را انتخاب می‌کند و می‌گوید: «بذار ببینم چه لیست‌هایی وجود دارند که به درد همه‌مان می‌خورند.»

علی این «family task list» را دانلود کن ببینیم چیه.
معنیش چیه؟

یعنی لیست کارهای خانواده.

وقتی لیست بارگذاری می‌شود، همه می‌بینند که صفحه‌ای است مربوط به تقسیم وظایف در خانه. در این لیست کارهای عمومی خانه مثل نظافت، شستن ظروف و... در یک جدول نوشته شده بود و جلوی هر وظیفه باید نام فرد موظف نوشته می‌شد و بعد از انجام کار علامت (✓) می‌خورد. (تصویر ۳)

طاهره خانم می‌گوید: «این یکی را ترجمه کن تا پرینت بگیریم بزنیم به دیوار.» چشم مادر، حالا بذار ببینم «Vacation» یعنی چه؟ ... آهان، تعطیلات. خوبه ببینم چک لیست تعطیلات چه‌طوریه؟...
چه جالب، چک لیست وسایل سفر و کارهایی که باید قبل از سفر انجام داد. علی با خوش حالی می‌گوید: «چه خوب، ما می‌تونیم این لیست رو خودمون کامل تر کنیم و نگه داریم. من که هر بار مسافرت می‌رویم، بالاخره یک چیزی جا می‌ذارم. (تصویر ۴)
نگاه کنید، فقط برای مسافرت نیست. تقریباً برای هر کاری چک لیست آماده

کدوم یک از افراد فامیل دانشگاه قبول شدن، کی قصد داره به سفر بره، کجا می‌خواد بره، و اخبار شبیه این...

علی، روی گزینه‌ی Calendar کلیک کن. من قبلاً تقویم درست کردن توی Publisher رو دیده بودم. نمی‌دونستم Word هم قالب تقویم داره. علی چند نمونه از تقویم‌ها را بارگذاری می‌کند. تقویم‌های مدرسه‌ای، تقویم‌های چندساله، تقویم‌های یک ساله در یک صفحه، تقویم خانوادگی و... وقتی چند نمونه تقویم خانوادگی را باز می‌کنند، طاهره خانم می‌گوید: «حیف که این تقویم‌ها همه میلادی آن، وگرنه خیلی خوب بود؛ برای خودمون تقویم درست می‌کردیم.»

این که کاری نداره. همه‌ی این‌ها رو می‌شه تغییر داد. اگه تقویم سال بعد رو داشته باشیم، خیلی راحت اسم روزهای هفته رو از انگلیسی به فارسی تغییر می‌دیم و تاریخ روزها رو مطابق تقویم خودمون می‌نویسیم. (تصویر ۷)

عکس‌ها رو می‌شه عوضی کرد؟
مریم تأکید می‌کند «حتماً می‌شه. می‌تونیم امتحان کنیم. این یکی، طرح خیلی زیبایی داره. تازه جا برای نوشتن کارهای مهم تک افراد خانواده هم داره. بذارید

همین الان به صفحه‌ای رو درست کنیم. روی رایانه عکس خانوادگی زیاد داریم. احتمالاً اگه روی این عکس‌ها کلیک راست کنیم، می‌شه با عکس دیگه‌ای جایگزین‌شان کنیم.»

مریم روی عکس، کلیک راست می‌کند و می‌گوید: «آره ببینید، گزینه‌ی Change Picture داره.»

بعد روی این گزینه کلیک می‌کند و با نظر بقیه، از بین عکس‌های موجود روی رایانه، یک عکس دسته‌جمعی را برای صفحه‌ی اول تقویم برمی‌گزیند. می‌تونیم تاریخ تولد همه رو روی تقویم مشخص و رنگی کنیم.

طاهره خانم می‌پرسد: «بقیه‌ی مناسبت‌ها رو هم می‌تونیم معلوم کنیم؟ سالگرد ازدواج ما، سالگرد فوت آقاچون...»

راستی مریم، اگه تاریخ تولد همه‌ی اعضای فامیل رو بگیرم، می‌تونم یک تقویم برای کل فامیل درست کنی تا روی وبلاگمون بذاریم؟ اون وقت تولد هر کس شد، همه یادشون می‌مونه بهش تبریک بگن!

باشه، کاری نداره. اگر تاریخ و روزها رو درست کنیم، اون وقت برای درست کردن چند نوع تقویم فقط باید عکس‌ها رو عوض کنیم و تاریخ تولدها رو بنویسیم. وقت زیادی نمی‌گیره.

علی با هیجان می‌گوید: «من که فردا به آقا معلم پیشنهاد می‌دم، یه تقویم برای کلاس‌مون درست کنیم. مریم، گفتی با Publisher هم می‌تونیم تقویم درست کنیم؟»

بله، می‌تونم ببینی قالب‌های Word مناسب‌ترند یا Publisher. هر کدوم رو که خواستی انتخاب کنی. البته فکر می‌کنم با برنامه‌های دیگه مثل In Design هم بشه تقویم طراحی کرد. حتی شاید اگه در اینترنت جست‌وجو کنیم، بتونیم برنامه‌هایی رو که مخصوص طراحی تقویم هستند، پیدا کنیم. معمولاً نرم‌افزارهایی تا این حد تخصصی رو می‌شه توی اینترنت پیدا کرد. اما فعلاً فکر می‌کنم کار ما با همین نرم‌افزارهایی که داریم بهتر راه می‌افتد.

در همین موقع چشم طاهره خانم به مادر جان و سفره‌ی سبزی‌ها می‌افتد و

OUR FAMILY NEWSLETTER

Newsletter Date | Volume 1, Issue 1

COLLEGE APPROACHING FOR JEFF AND DENISE

The purpose of a newsletter is to provide specialized information to a targeted audience. Newsletters can be a great way to communicate with family and friends on a regular basis.

You can tell stories about your life, your children's activities, your vacations or travel plans, new pets, or whatever you want to tell those closest to you! You can add pictures, too.

You can also find interesting articles and information for your friends to read by accessing the World Wide Web.

Much of the content you put in your newsletter can also be used for your Web site. Microsoft Word offers a simple way to convert your newsletter to a Web publication. So, when you're finished writing your newsletter, convert it to a Web site and post it.

The purpose of a newsletter is to provide specialized information to a targeted audience. Newsletters can be a great way to communicate with family and friends on a regular basis.

You can tell stories about your life, your children's activities, your vacations or travel plans, new pets, or whatever you want to tell those closest to you! You can add pictures, too.

Caption about your family photo.

BEN GRADUATES FROM 6TH GRADE!

The purpose of a newsletter is to provide specialized information to a targeted audience. Newsletters can be a great way to communicate with family and friends on a regular basis.

You can tell stories about your life, your children's activities, your vacations or travel plans, new pets, or whatever you want to tell those closest to you! You can add pictures, too.

You can also find interesting articles and information for your friends to read by accessing the World Wide Web.

Much of the content you put in your newsletter can also be used for your Web site. Microsoft Word offers a simple way to convert your newsletter to a Web publication. So, when you're finished writing your newsletter, convert it to a Web site and post it.

CONTENTS

INSIDE FIRST STORY	2
WAVE MEMPHIS STORY	7
SPECIAL INTEREST STORY	2

شکل ۶

داره: برای روز اول مدرسه، حتی برای رفتن به بیمارستان برای تولد نوزاد، علی، روی «Planner» کلیک کن ببینیم چه چیزایی داره؟ ... اوه چه قدر برنامه‌ی یکی رو دانلود کنیم ببینیم.

مثلاً این «Weekly meal planner» رو بزن. اول ببینیم «Meal» یعنی چی؟... (بعد از دیدن معنی کلمه در دیکشنری). آهان، احتمالاً باید یک برنامه‌ی غذایی هفتگی باشه. دیدید؟ یک صفحه‌ی آماده برای نوشتن برنامه‌ی غذایی. مامان، به درد شما می‌خوره. (تصویر ۵)

علی می‌پرسد: «معنی این گزینه‌ها چیه؟» مریم جواب می‌دهد: «بذار ببینم: کارت پستال، دعوت‌نامه، تقدیرنامه... نگاه کن، چه فرم‌های جالبی! به درد بابا و اداره‌اش هم می‌خورن. این یکی‌ها هم (با اشاره به چند تا از منوها) به اسمشون می‌یاد که به درد کارهای مدرسه بخورن... باید سر فرصت بشینیم، همه‌ی این‌ها را یکی‌یکی ببینیم. نگاه کن: «Newsletter»، یعنی روزنامه. بازش کنیم...»

علی روی گزینه کلیک می‌کند و چند تا از قالب‌ها را باز می‌کنند: روزنامه‌ی مدرسه‌ای، روزنامه‌ی خانوادگی و... طاهره خانم می‌گوید: «چه ایده‌ی جالبی! اگر کارزون مونده بودیم، می‌تونستیم از این روزنامه‌های خانوادگی درست کنیم و بین فامیل پخش کنیم تا همه از احوال هم با خبر باشن. البته حالا هم و بلاگمون همین کارو می‌کنه، ولی خب همه‌ی فامیل که رایانه ندارن. (تصویر ۶)

مریم می‌گوید: آره، نگاه کنیم! نمونه‌ای که گذاشته، درباره‌ی اینه که مثلاً

شکل ۷

تقویم خانواده هاشمی

فروردین
۱۳۸۹

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنج‌شنبه	جمعه
	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
۲۸	۲۹	۳۰	۳۱			

یادداشت

تاریخ	کارهای بابا
۱۸	چشم پزشکی
۲۲	جلسه مدرسه علی

تاریخ	کارهای ماما
۵	بستن وسایل سفر

تاریخ	کارهای علی
۱۱	اتمام تمرینات عید

جمع‌های جادو با همه‌ی خوبی‌هایی که داره، بعضی وقت‌ها بدجوری همه رو از کار و زندگی و انجام وظایف‌شون می‌اندازه. پاشین، سر یه فرصت دیگه می‌شینیم، بقیه‌ی شگفتی‌های این برنامه رو می‌بینیم، بلندشیم!»

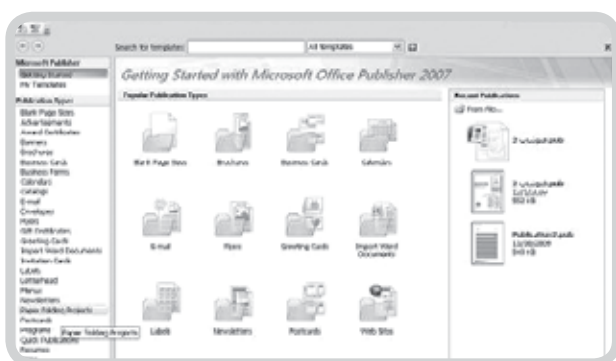
می‌گوید: «وای! ببینین سر منو گرم کردین، مادر جون همه‌ی سبزی‌ها رو پاک کردن! فکر کنم الان از همه چیز لازم‌تر، اون لیست وظایف اعضای خانواده‌اش که باید پرینت بگیریم و کار هر کسی رو معلوم کنیم. وگرنه فکر می‌کنم این

مشکلات تهیه‌ی خبرنامه‌ی مدرسه

شیوا همتی

دانشجوی دکترای فلسفه‌ی تعلیم و تربیت / معلم مدرسه‌ی راهنمایی فرزاتگان ۲

صفحه‌ی ورود پابلیشر

به محض ورود به کلاس به بچه‌ها گفتم که ۷۰ دقیقه وقت داریم و پنج عنوان پیشنهاد کردم که پنج دقیقه از وقت صرف تصمیم‌گیری بین این موضوعات می‌شود و پنج دقیقه هم برای جابه‌جایی، استقرار و بالا آمدن رایانه‌ها لازم داریم. پس وقتی برای تلف کردن نداریم. رأی گرفتیم تا از بین موارد زیر یکی را انتخاب کنند:

بعد اضافه کردم که من در دو مورد آخر خبره نیستم و دنبال شریک جرم می‌گردم که باهم آن‌ها را ضربه فنی کنیم. وقتی گفتم که می‌توانید با

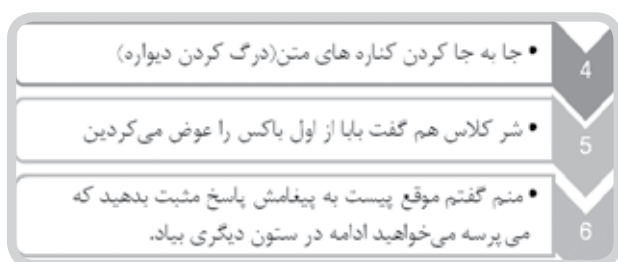
یک روز که مشغول «آپلود کردن» فایل در سایت مدرسه بودم، به تعدادی از دانش‌آموزان پایه‌ی اول برخورد کردم که از من خواستند، برای درس علوم بروشور درست کنیم. کلی کار داشتم و وقت زیادی تا زنگ نمانده بود. گفتم: «اگر اشکال داشتید پرسید تا راهنمایی کنم، اما کارتان را خودتان باید انجام بدهید» و چند توصیه‌ی کلی کردم. چون با «ورد» کار می‌کردند، به آن‌ها گفتم متن را ساده تایپ کنید و بعد با فرمان «columns» از تگ «page layout» ستون‌بندی کنید و با تنظیم فاصله‌ها، متن را داخل ستون‌ها بریزید و... و یادتان نرود، اول از راست به چپ را تیک بزنید.

بعدا که نتیجه‌ی کارشان را دیدم، متوجه شدم درست ستون‌بندی نکرده‌اند و تاهای بروشور درست نیست. از دبیر رایانه‌شان سؤال کردم: «بچه‌ها با چه نرم‌افزاری بروشور می‌سازند؟» گفت: «ورد». پرسیدم: «چه قدر واردند؟» گفت: «تا حدودی باید بلد باشند، چون ما نمی‌رسیم آموزش بدهیم.»

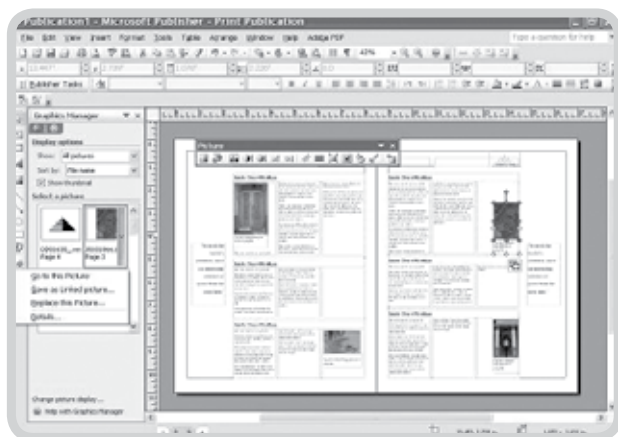
به فکر فرو رفتم. دیدم بچه‌ها از مدارس متفاوتی وارد مدرسه‌ی تیزهوشان می‌شوند و آموزش‌های اولیه‌ی یکسانی ندارند. تازه، همه به‌طور یکسان کار با رایانه را آموزش ندیده‌اند. نه سرفصل‌ها یکی بوده‌اند و نه دبیرها. خیلی‌ها هم که اصلاً رایانه نداشته‌اند. ولی همه مجبور بوده‌اند یاد بگیرند چه‌طور بروشور و خبرنامه درست کنند. وقت آزاد کمی هم دارند و تا دلتان بخواهد در جشنواره، همایش و مسابقه شرکت می‌کنند و مجبورند مطالعات و آموخته‌های خود را به‌صورت فشرده و زیبا به نمایش بگذارند.

به فکر چاره افتادم. اول سعی کردم نحوه‌ی بروشور یا خبرنامه ساختن را فورموله کنم، ولی دیدم ریزه‌کاری زیاد دارد. ذوق هنری، هنر صفحه‌آرایی، دانسته‌های گرافیکی و تنظیم و دقت ریاضی می‌خواهد و کار وقت‌گیری است. آن‌ها هم زمان چندانی ندارند. یک‌بار که به اشتباه نرم‌افزار «پابلیشر» را باز کرده بودم، متوجه شدم که عناوین جالبی از قبیل بروشور، وب‌سایت، ایمیل، کارت ویزیت و کارت تبریک، برچسب و خبرنامه دارد. سروکله‌ی مختصری با نرم‌افزار زدم و به نظرم مناسب آمد.

فردای آن روز که به مدرسه رفتم، متوجه شدم یکی از کلاس‌ها معلم ندارد. خواستند بچه‌ها را به سایت بفرستند. گفتم لطفاً بگذارید خودم سر کلاس آن‌ها بروم و حرف‌های اولیه را آن‌جا بزنیم و بعد باهم به سایت برویم.

نکته‌ی آخری را هم که درباره‌ی فرمت پابلیکیشن بود، به آن‌ها گفتیم تا یکی یکی گزینه‌هایش را امتحان کنند و تغییر دهند. برای راحتی کار و محض خالی نبودن عریضه، یکی را خودم توضیح دادم که «graphic manager» یا به زبان خودمان مدیر طرح‌ها بود. گفتیم بهتر است اول تیک بزنید تا عکس‌ها را هم ببینید.

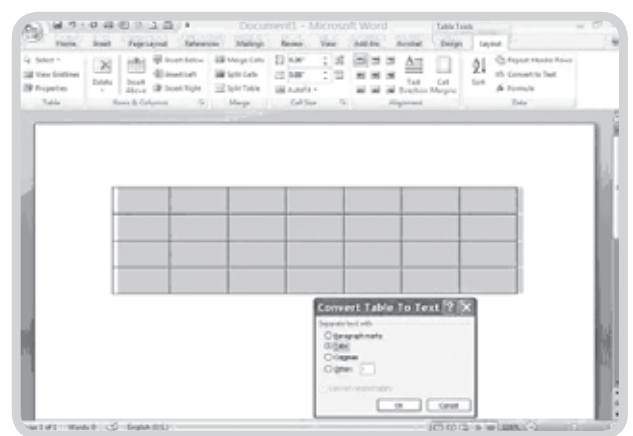
پابلیشر خبرنامه، بروشور و... درست کنید، رأی اکثریت را جلب کردم. بعد گفتیم تا به سایت می‌رسیم، به یک موضوع در حوزه‌ی رایانه، سخت‌افزار، نرم‌افزار، ارگونومی و... فکر کنید و به محض استقرار، اعلام موضوع کنید. تا رایانه‌ی بچه‌ها راه بیفتد، از شماره‌ی ۲۵-۱ را روی تابلو نوشتیم. این شماره‌ها، شماره‌ی بچه‌ها در فهرست کلاس بود. هر دانش‌آموز به محض تعیین عنوان، موضوع کارش را اعلام می‌کرد و من مقابل شماره‌اش عنوان کارش را می‌نوشتیم. مثلاً شورت‌کات‌ها، فلش، فتوشاپ، پینت، پرینتر و...

بعد اصول اولیه را با ویدیو پروژکتور آموزش دادم که مثلاً مبنای انتخاب «template»‌ها می‌تواند طرح و رنگ نباشد، بلکه نحوه‌ی چینش و ترکیب (کمپوزیسیون) متن و تصویر باشد؛ چون همه قابل تغییرند. با یک کلیک در بخش‌بندی‌های مورد نظر، مناطق مرتبط هم‌زمان انتخاب می‌شوند و کار شما «copy» و «paste» اطلاعات در منطقه‌های «لایت‌شده» است. اجازه دادم چند دقیقه این کار را امتحان کنند. دانش‌آموزانی که اول منطقه‌ی مورد نظر را انتخاب نکرده و صرفاً copy-paste کرده بودند، با مشکل به هم خوردن کمپوزیسیون مواجه شدند و به اصطلاح، کار از دستشان در رفت. اشتباهشان را تکرار کردم تا همه ببینند چاره خواستیم. گفتند: منطقه‌ی انتخاب نشده و «delete» شده بود. رندی هم جواب داد: کاری ندارد. یک جعبه‌ی متن «insert» می‌کنیم. حق با او بود. می‌شد این‌جوری هم عمل کرد.

یکی از آن‌هایی که همیشه ایراد بنی‌اسرائیلی می‌گیرند، می‌خواست یک متن غول‌پیکر در یک باکس کوچک بگذارد. گفت: ببین خانم، نصفش را خورد. گفتیم: انصافت را شکر! اول چاله را بکن بعد منار را بدزد! گفت: یعنی چی؟ گفتیم: یعنی این که برای متن بزرگ، باکس بزرگ انتخاب کنید و برای... خودشان گفتند: متن کوچک، باکس کوچک. پرسید: حالا راهی ندارد، بقیه‌ی متنم را ببینم؟ گفتیم: چرا، چه کسی می‌داند؟ کلی راهکار ارائه دادند. این هم پیشنهادهایشان:

با کلیک بر آیکون هر عکس، آن عکس هر جای خبرنامه که باشد انتخاب می‌شود. گزینه‌هایی هم دارد که به شما امکان تعویض عکس را می‌دهند و با کلیک راست روی آیکونشان، فعال می‌شوند. عکس جدید بی‌دردر در همان جای عکس قبل و به همان اندازه، بی‌آن که فرمت را به هم بزند، ظاهر می‌شود.

خیلی ذوق کرده بودند، چون بدون آن که گرافیک و صفحه‌بندی بدانند، با یک copy و paste کارهای حرفه‌ای ارائه می‌کردند. تازه امکان هر تغییری اعم از رنگ، فونت، تمپلیت و... را هم داشتند. قرار شد هر کدام برای موضوعی که دارد، معرفی موضوع، کتاب، سایت، وبلاگ، و نرم‌افزار آموزشی مرتبط بگذار کاربردهای موضوع موردنظر و نکات کلیدی یا ترفندهایش را هم بیاورد. اول هم یک فهرست مطالب با شماره‌ی صفحه قرار دهد.

پیش‌فرض خبرنامه چهار صفحه است که امکان کم و زیاد شدن هم دارد. برای این کار کافی است در قسمت نارنجی که شماره‌ی صفحه‌ها را مشخص کرده است، یک کلیک راست کنید تا بعد از کلی سین‌جیم، صفحات جدید بسازد. پرسیدند: دیگر چرا سین‌جیم؟ عرض کردم: آخر آن صفحه‌ی جدید ممکن است صفحه‌ی تیترو، متن، تقویم، فرم یا... باشد یا این که شماره‌ی صفحه‌ها کم و زیاد بشود یا از راست یا چپ بیاید. گفتند: یا این که چند صفحه باشد. گفتیم: قربان آدم چیز فهم، همین‌طور است. سایت کتابخانه‌ی ملی را برای جست‌وجوی کتاب و چند سایت را هم برای بقیه‌ی موارد معرفی کردم.

دفعه‌ی بعدی که دیدمشان - در واقع زنگ تفریح، چون از بس با کار درگیر شده بودند، به زور از سایت بیرونشان کردم تا به کلاس بعدی‌شان

بروند - بعضی‌ها هنوز داشتند با متونی که از سرچایشان درمی‌رفتند، سر و کله می‌زدند. کاشف به عمل آمد که این متن‌ها از سایتی گرفته شده بودند که متن‌هایش را در جدول نامرئی گذاشته بود. با paste و copy در ورد و تبدیل کردن آن‌ها به متن که به آسانی فشردن یک دکمه در منوی «layout» با نام «convert to text» است، مشکلشان حل شد.

بروشورهای جورواجور حرفه‌ای و خبرنامه‌هایی که بعد از آن تهیه شدند، نشان از آن داشتند که راه‌حل مؤثر بوده است. به‌خصوص این که دیگر کسی نیامد بگوید: خانم به خدا خیلی کار دارم، این بروشور اصلاً تنظیم‌هایش درست نیست یا صفحه‌ی پشت و رویش بر هم منطبق نیست، و یا این که خبرنامه ستون‌هایش چه‌طوری ساخته می‌شود، یا عکس‌ها، جایی که می‌خواهیم قرار نمی‌گیرند.

تصمیم داریم کارهای بچه‌ها را روی سایت بگذاریم و از این به بعد با پابلیشر، ماهنامه‌ی رایانه‌ای درست کنیم؛ با هدف معرفی یک نرم‌افزار مفید.

نتیجه‌گیری

آموزش باید مبتنی بر نیازهای دانش‌آموز و رعایت حق انتخاب وی برای یادگیری باشد. مربی نباید همه چیز را بگوید و راه را بر خلاقیت و اکتشاف دانش‌آموز ببندد و وی را از لذت کشف محروم کند. بلکه باید با تحریک میل به دانستن و افروختن اشتیاقش، او را با مسئله درگیر کند. معلم می‌تواند با پرسش‌هایی هدایت‌گر، دانسته‌ها و حدس‌های آن‌ها را هدایت و در صورت لزوم تکمیل کند و برای تعمیق یادگیری تکالیفی ارائه دهد که مبتنی بر نیاز و علائق وی باشد. آن‌گاه با ارزیابی عادلانه و رفع اشکال آن توسط دانش‌آموزان، دیگران را به نظاره‌ی تلاش دانش‌آموزان دعوت کند و حس ارزشمندی و عزت نفس و هویت عملی آنان را ارتقا دهد.

اگر معلم فرصتی برای نمایش کارهای دانش‌آموزان فراهم کند، دانش‌آموز کار را آینه‌ی شخصیتش می‌بیند و برای دفاع از آن، از تمام ظرفیت‌های وجودی‌اش استفاده می‌کند. بچه‌ها از هم بیشتر می‌آموزند تا از ما بزرگ‌سالان. زبان یکدیگر را بهتر می‌فهمند و نیازها، علائق و سلاتنشان جهت‌گیری‌های نزدیک‌تری دارند. اگر کارهایشان در معرض قضاوت جمعی قرار گیرد، بسیار از هم می‌آموزند. یا رقبا را نقد می‌کنند یا از حیثیت کار خود دفاع می‌کنند و این مهارت‌ها برای رشد اجتماعی‌شان خوب است. این که بیاموزند گفت‌وگو داشته باشند، نه این که از یکدیگر خطا بگیرند، یا مسخره کنند و خشونت به خرج دهند. این روش‌ها معمولاً برگرفته از دیدگاهی با نام «سازگرای اجتماعی» هستند که دلالت‌های خوبی در تدریس و یادگیری دارند.

نقشی بر سنگ (مبانی مفهومی کامپیوتر)
نویسنده: و. دانیل هیلیس ترجمه: بهروز بیات
ناشر: فرهنگ معاصر، ۱۳۸۷

رایانه‌ها شاید اسرار آمیز باشند، اما دانیل هیلیس، با توضیحات روشن و لطیفه‌های زیبایش، آن‌ها را برای شما اسرارزدایی می‌کند. لازم نیست مهندس رایانه باشید تا بفهمید طرز کار آن چیست، چرا که هیلیس با کمک چراغ‌ها و حتی با تشبیه اجزای مدارها به شیرهای هیدرولیکی و لوله‌های آب، آن را برای شما توضیح می‌دهد.

او به سادگی و با بیانی روشن نشان می‌دهد که چگونه پیچیدگی رایانه از هزاره‌ها عملکرد ساده‌ی منطقی نشئت گرفته‌است. تابع‌های منطقی و ماشین‌های حالت متناهی، مباحثی هستند که دانشجویان رایانه می‌خوانند، اما شما بدون گذراندن واحدهای پیش نیاز می‌توانید در کلاس درس هیلیس این مفاهیم را با تمام جذابیتی که بعید است در کلاس‌های دانشگاهی موجود باشد، یاد بگیرید.

فصل سوم کتاب «نقشی بر سنگ» شما را با مفاهیم اصولی برنامه‌سازی آشنا می‌کند و در فصل چهارم کتاب، ماشین تورینگ - یعنی رایانه‌ای که بتواند فکر کند و آن چنان توانمند باشد که بتواند هر دستگاه محاسبه‌ی دیگری را شبیه سازی کند- معرفی می‌شود. اگر با الگوریتم و هیورستیک آشنا نباشید، فصل پنجم کتاب شما را وارد این دنیای جذاب می‌کند و در فصل ششم، در مورد نحوه‌ی کار حافظه، رمزگذاری و آشکارسازی خطا مطالبی می‌خوانید. در همین فصل در خواهید یافت که چه‌طور رایانه می‌تواند متن بزرگی را فشرده کند، بدون آن که اطلاعاتی را از دست بدهد. بعد از تشریح شیوه‌ی عمل رایانه، هیلیس در فصل‌های بعدی خطوط کلی جالب‌ترین پیشرفت‌های دانش کامپیوتری از جمله رایانه‌های کوانتومی را ترسیم می‌کند و درباره‌ی رایانه‌های هوشمند بحث می‌کند.

فصل هفتم در مورد رایانه‌های موازی و بالابردن سرعت انجام عملیات به کمک آن‌ها صحبت می‌کند و معلوم است که این مطلب یکی از دغدغه‌های جدی نویسنده است و او وقت زیادی برای رسیدن به این آرزو صرف کرده است.

در فصل هشتم، هیلیس به دنبال این است که آیا می‌توان به رایانه تعلیم داد و آیا می‌توان رایانه‌هایی با قدرت یادگیری و سازگاری ساخت؟

فصل نهم - فصل آخر کتاب - با عنوان «فراسوی مهندسی» از مهندسی گذر می‌کند و به مغز و ساختار آن می‌پردازد و به دنبال شبیه‌سازی تکامل طبیعی است.

«اگر روزگاری بتوانیم به شیوه‌ی تکاملی ماشینی بسازیم که زبان بفهمد، آن‌گاه می‌توانیم با بهره گرفتن از فرهنگ انسانی به سرعت پیش برویم. تصور من این است که همان گونه که به کودک یاد می‌دهیم، باید بتوانیم به ماشین نیز بیاموزیم؛ یعنی با همان آمیزه‌ی مهارت‌ها، واقعیت‌ها، پندهای اخلاقی و داستان‌ها. از آن جا که فرهنگ آدمی را در نسخه‌ی هوش ماشین ادغام می‌کنیم، هوش ماشینی که به این طریق به وجود بیاید، کاملاً مصنوعی نخواهد بود... به این دلیل انتظار دارم که با آن خوب جور درآییم.»

و در آخر: «وقتی می‌گویم مغز ماشین است، منظورم توهین به مغز انسان نیست، بلکه اذعان به امکانات بالقوه‌ی ماشین است. من معتقد نیستم که مغز آدمی از آن چه می‌پنداریم کمتر است، بلکه بر این باورم که ماشین می‌تواند از این که هست، بسیار برتر باشد.»

این کتاب کمکی گران بهاست؛ هم به کسانی که قصد پرداختن به علوم رایانه را دارند و هم به علاقه‌مندان عادی.

اسرارزدایی رایانه‌ای

محمد رضا معینی

در دهکده‌ی جهانی

رویا صدر

● حسک هر روز دیر به آغل می‌رسید و فریاد «حسک کجایی» گاو، گوسفند، بز، سگ، مرغ، خروس و جوجه هم فایده‌ای نداشت و تنها به آلودگی صوتی منطقه دامن می‌زد! حسک در آرزوی روزی بود که تعداد رایانه‌های کانکس سیار مدرسه‌ی عشایری اضافه شود تا او این قدر توی نوبت استفاده از اینترنت نماند که غذای زبان بسته‌هایش دیر شود و آن‌ها این طوری آبروریزی راه بیندازند.

● لاک پشت تحت تأثیر برنامه‌های اینترنت، دچار کاهش تعلق خاطر به هویت و فرهنگ بومی و علاقه‌مند به فرهنگ وارداتی شده بود و قصد مهاجرت داشت. او به پوشش بومی خود نیز علاقه‌ای نداشت. لاکش را شکسته بود و آخرین مدل‌های بال و پر آن طرف آب را با مرغابی‌ها دنبال می‌کرد.

● چوپان دروغ‌گو هر چه گفت گرگ آمد، کسی توجه نکرد. چوپان‌ها، پیش از این که سر کار بیایند، در سایت‌های خبری اینترنتی خوانده بودند که هرگونه حضور گرگ میان گله‌ها، کذب محض است. دقایقی بعد، گرگ آمد و گوسفندان را خورد!...

● خاله مرجان گوشه‌ی اتاق خانه‌اش رایانه گذاشته بود و آرزومند روزی بود که بتواند با خرید یک لپ‌تاپ، برای گاو خود، یک جای اضافی در گوشه‌ی اتاق در شب‌های بارانی جور کند.

● مش‌حسن علیه منزل به خاطر اهمال در نگهداری گاو، اقامه‌ی دعوا کرده بود. او معتقد بود که متعلقه‌ی مکرمه به جای ایفای وظایف محوله، سرگرم داندلود و تماشای فیلم شده و یادش رفته است به گاو آب و غذا بدهد.

● کوکب‌خانم که زن تمیز و باسلیقه‌ای بود، دیگر با آمدن میهمان‌های ناخوانده دپرس نمی‌شد. او به محض ورود مهمان‌های مذکور، بی‌هیچ ناراحتی و نگرانی، از طریق اینترنت پیتزا پیرونی با گوجه‌ی اضافه سفارش می‌داد.

● آیا می‌دانید تصمیم کبری چه بود؟ او تصمیم گرفت که دیگر دنبال عمل خلاف و زشت کتاب‌خوانی نرود و اموراتش را از طریق رایانه رفع و رجوع کند. چرا که دوره‌ی کتاب گذشته است و رایانه، یار مهربانی است که هم دانا و خوش‌بیان است و هم زیر باران نمی‌ماند تا خیس شود.

روستاهای شگفت انگیز ایران

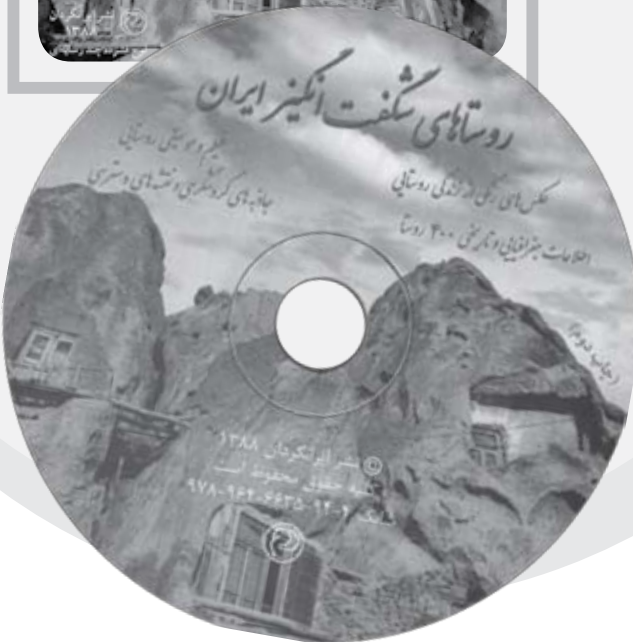
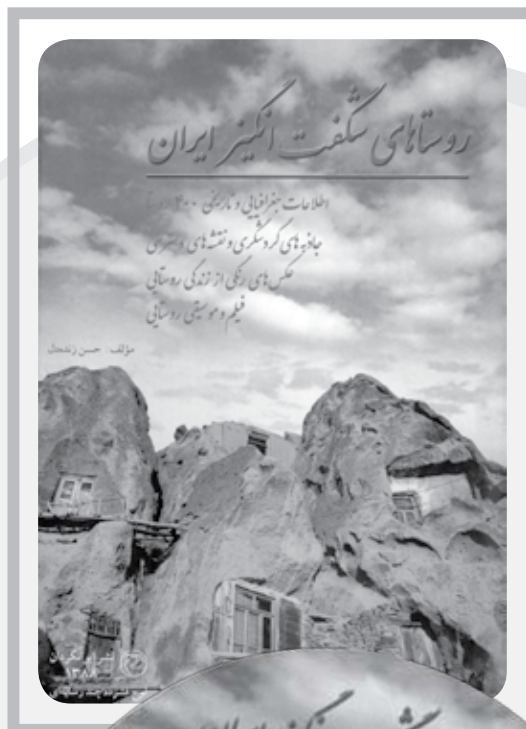
«فضای روستایی ایران که بستر شکوفایی بخش مهمی از تمدن گذشته‌ی ایران زمین است، کمابیش در معرض خطر نوسازی معاصر قرار دارد و به سوی شبیه‌سازی شهرهای امروز سوق داده می‌شود. اما هنوز بخش قابل توجهی از روستاهای دیرینه و قدیمی ایران که قلب زندگی و فرهنگ گذشته در آن‌ها می‌تپد، حافظان بی‌بدلیل میراث فرهنگی و روستایی ایران هستند. بی‌تردید، امروزه تلاش برای نجات میراث فرهنگی و روستایی کشور به یک وظیفه‌ی ملی تبدیل شده است.

از میان صدها روستای شگفت‌انگیز ایرانی، تنها معدودی مانند «ماسوله» و «کندوان» به جامعه‌ی ایرانی و جهانی معرفی شده‌اند. اما بررسی‌های مقدماتی نشان می‌دهند، تعداد این روستاها به بیش از صدها مورد می‌رسد؛ روستاهایی که خانه‌های زیرزمینی آن‌ها کانون زندگی جماعتی دامدار است؛ روستاهایی که خانه‌هایی از چوب دارند و بینندگان را به شگفتی وامی‌دارند؛ روستاهایی که در مسیر جاده‌ی ابریشم قرار داشته‌اند و آثار گران‌بهایی به یادگار در آن‌ها موجود است؛ روستاهایی که با قلعه‌های عجیب شاهدان روزگار حکومت شاهان و خوانین‌اند؛ روستاهایی که...

مطالب فوق بخشی از یادداشت آقای حسن زنده‌دل، مؤلف «نرم‌افزار روستاهای شگفت‌انگیز ایران» است. این نرم‌افزار که توسط «نشر ایران گردان» منتشر شده است، به معرفی جاذبه‌های طبیعی، فرهنگی، مذهبی، تاریخی و... ۴۰۰ روستایی که در ۳۰ استان ایران قرار گرفته‌اند، می‌پردازد.

استفاده از این نرم‌افزار بسیار ساده است. زیرا کافی است لوح فشرده‌ی آن را در رایانه قرار دهید و وارد محیط نرم‌افزار شوید. با ورود به محیط نرم‌افزار، فهرست الفبایی ۳۰ استان ایران را مشاهده خواهید کرد و با کلیک روی نام استان موردنظر، فهرست الفبایی روستاهای شگفت‌انگیز موجود در آن استان مشاهده می‌کنید. با کلیک روی روستای انتخاب شده، پنجره‌ای باز می‌شود که حاوی نقشه و اطلاعات مربوط به بنیادهای تاریخی و مذهبی، جاذبه‌های طبیعی و آثار فرهنگی، به همراه خصوصیات فرهنگی و کار و زندگی مردم، و راه دسترسی و کروکی روستاست. برای یافتن اطلاعات دقیق‌تر کافی است روی گزینه‌ی دل‌خواه کلیک کنید.

گزینه‌ی دیگر این نرم‌افزار، آلبوم تصاویر و فیلم است. با کلیک روی آن، تصاویر و یا فیلم‌های موجود از روستاهای معرفی شده را می‌توانید مشاهده کنید. هم‌چنین، اگر روی گزینه‌ی موسیقی کلیک کنید، می‌توانید در صورت وجود، موسیقی محلی مربوط به استان موردنظر را بشنوید. البته نرم‌افزار گزینه‌ای نیز برای راهنمایی کاربران خود در نظر گرفته است که با کلیک روی آن می‌توانید، اطلاعات کاملی در مورد چگونگی استفاده از نرم‌افزار دریافت کنید.

ایران گردان کوچک

در دنیای امروز، با وجود رایانه و نرم افزارهای متنوع، درسی نیست که شیرین نشده باشد. «نرم افزار ایران گردان کوچک» می تواند ابزاری برای شیرین کردن کلاس جغرافی باشد. با این نرم افزار که توسط «خانه ادبیات» طراحی شده است پازل و ماز بازی کنید، نقاشی بکشید، موسیقی محلی بشنوید و درس جغرافی تان را هم بهتر یاد بگیرید. برای استفاده از آن کافی است آن را روی رایانه نصب کنید و پس از باز شدن پنجره، گزینه ای اجرا را انتخاب کنید. در این صورت، نقشه ای سرزمین پهناورمان ایران را مشاهده خواهید کرد. استان دل خواهتان را از روی نقشه انتخاب و روی آن کلیک کنید.

پس از انتخاب استان مقصد، پنجره ای باز می شود که تصویر یک چمدان را نمایش می دهد. کافی است روی یکی از وسایل داخل چمدان کلیک کنید. تا وارد محیط پازل، ماز، نقاشی، موسیقی، اطلاعات جغرافیایی، سوغات و صنایع دستی، غذای محلی و نقشه ای استان شویم. برای مثال، اگر روی دماسنج کلیک کنید، با وضعیت آب و هوایی استان موردنظر آشنا خواهید شد. مثلاً اگر استان سیستان را انتخاب کرده باشید و روی دماسنج کلیک کنید، در مورد آب و هوای استان خواهید خواند که به علت جریان های هوایی و فشار بالای هوا، آب و هوای سیستان و بلوچستان دارای گرمای زیاد است و طوفان شن، باران شن، مه صبحگاهی و رطوبت شدید از دیگر خصائص آب و هوایی استان است. دمای میانگین سال در این استان ۱۸ درجه است.

اگر روی مکعب پازل بزنید، وارد محیط پازل می شوید. ابتدا پازل عتابی و بعد پازل ۱۲ تایی را بازی می کنید و در پایان مجموع امتیازات محاسبه می شود. تصویر پازل مربوط به آثار فرهنگی و یا جاذبه های طبیعی ایران است. در محیط ماز، ابتدا استان مقصد را انتخاب می کنید و بعد باید نشانه ای چشمک زننده را در زمان بازی با ماوس از تهران به سوی مرکز استان هدایت کنید.

در محیط آثار باستانی، یکی از آثار فهرست سمت چپ را انتخاب می کنید و تصاویر و متن مربوط را می بینید و می خوانید. اگر روی اطلاعات کلیک کنید، می توانید در مورد مساحت، جمعیت و سایر اطلاعات جغرافیایی استان بدانید. همچنین، با کلیک روی سوغات، صنایع دستی و غذاهای محلی استان، در مورد آن ها مطلع خواهید شد. با کلیک روی گزینه نقشه، با نام و موقعیت کوه ها، رود ها، غار ها، سدها، دریاچه ها، آبشار ها، چشمه ها و فرودگاه های استان آشنا می شوید. و اگر روی موسیقی محلی کلیک کنید، می توانید موسیقی خاص آن استان را بشنوید.

گزارش

کوچه‌ی مهر

گزارشی از مدرسه‌ی مبین شهرستان بسطام
گزارش و عکس: اعظم لاریجانی

مدرسه‌ی مبین، کوچه‌ی مهر، حوالی مقبره‌ی بایزید، شهرستان بسطام. چه آدرس زیبا و مناسبی و چه کلمات قشنگ و بامسمایی. گذر ما از «مدرسه‌ی مبین» به منظور تهیه‌ی تصاویر گوناگون از این مدرسه بود. هیچ برنامه‌ای برای تهیه‌ی گزارش توصیفی از این مدرسه نداشتیم. فرصت مناسبی فراهم شد که از آن بهره‌گرفتم و گزارش مصوری از این مدرسه که یکی از مدارس نمونه و از دستاوردهای ارزشمند انقلاب اسلامی است، تهیه کردیم. انشاءالله به زودی گزارش مفصلی از مدرسه‌ی مبین شهرستان بسطام تهیه و تقدیم خواهیم کرد.

«مدرسه‌ی مبین» شهرستان بسطام در سال ۱۳۷۸ با یک پایه‌ی تحصیلی افتتاح شده است و در حال حاضر آقای حسین فرزین پناه مدیر این مدرسه است.

با ورود به مدرسه‌ی مبین، از کارگاه مجهز سفال مدرسه دیدن می‌کنیم و در حالی که دست سازه‌های سفالی بچه‌ها را تماشا می‌کنیم، اطلاع می‌یابیم که پسران این مدرسه علاوه بر سفال‌گری، شیرینی‌پزی، لوله‌کشی و آشپزی هم آموخته‌اند تا بتوانند کارهای شخصی‌شان را انجام دهند.

از کارگاه سفال به حیاط پشتی می‌رویم. کندوهای عسل و کوره‌های خورشیدی را که ساخته‌ی دست بچه‌هاست، مشاهده می‌کنیم و به طبقه‌ی بالا می‌رویم و به کلاس درس وارد می‌شویم. دانش‌آموزان روی صندلی‌هایی که اسم خودشان روی آن‌ها نوشته شده است، نشسته‌اند. این صندلی‌ها از اول دیستان به آنان تعلق داشته‌اند و هر سال تنظیم می‌شوند. همین حس مالکیت باعث شده است که بچه‌ها در نگهداری صندلی‌ها بکوشند. دبیر هندسه با «تابلوی هوشمند»^۱ در حال تدریس هندسه است.

طبق گفته‌ی دبیر هندسه استفاده از این تابلو در این کلاس باعث تسهیل آموزش شده است. ظاهراً استفاده از این ابزار شیوه‌ی عادی آموزش در مدرسه‌ی مبین است. در انتهای کلاس تعدادی رایانه وجود دارد که دانش‌آموزان از آن

لم‌کده،
جایی برای نوشتن خاطرات روزانه

کارگاه مدرسه پسرانه،
پایه سوم دیستان

انتهای کلاس که مجهز به تعدادی
رایانه با امکانات جانبی است

کندوی عسل

کتابخانه‌ی اختصاصی

کارگاه مجهز سفال‌گری

برای تایپ مطالبشان و کارهای شخصی استفاده می‌کنند. از آن‌جا که فعالیت این واحد آموزشی به کتاب‌های درسی محدود نمی‌شود، استفاده از نرم‌افزارهای موجود در رایانه با تابلوی هوشمند به این رویه کمک می‌کند. از کتاب‌خانه‌ی مدرسه پرسیدیم. آقای افشین منش توضیح داد که با تغییر پایه، کتاب‌های کتاب‌خانه‌ی عمومی عوض می‌شود؛ چرا که نیازهای دانش‌آموزان تغییر می‌کند.

کتاب‌خانه‌ی اختصاصی دیگری این‌جا موجود است و کتاب‌های آن براساس علاقه‌مندی و نیاز دانش‌آموزان تهیه می‌شود. برای مثال، برای دانش‌آموزی که به پرورش زنبور عسل مشغول است، کتاب زنبورداری تهیه شده است. از کنار آثار خطاطی، نقاشی و سفالگری عبور می‌کنیم و به سکویی می‌رسیم که «لم‌کده» نام دارد. در این مکان بچه‌ها می‌نشینند و خاطرات روزانه خود را می‌نویسند و همان‌جا می‌گذارند. چون در این مدرسه بنا بر اعتماد است، هیچ‌کس سراغ دفترچه‌ی خاطرات دیگری نمی‌رود. چه‌بسا سؤالات امتحان هم در دست‌رس بچه‌ها باشد، ولی مسئولین مدرسه می‌دانند اعتماد متقابل مدرسه و بچه‌ها هیچ وقت شکسته نمی‌شود. آقای فرزین نیا توضیح می‌دهد: «این‌جا ما اصراری به رتبه‌بندی نداریم. به همین دلیل امسال بچه‌ها، آزمون‌های هماهنگی را ندادند. اگر به صورت طبیعی پیش برویم، بعضی از بچه‌ها در دانشگاه قبول می‌شوند و بعضی قبول نمی‌شوند. چون ما باید همه‌ی ابعاد شخصیتی دانش‌آموزان را پرورش دهیم، در دوره‌ی راهنمایی یک طرح آماری برای آن‌ها تعریف کرده‌ایم. بچه‌ها مجبورند در سطح شهر اطلاعات لازم را جمع‌آوری کنند و به این ترتیب تعامل و برخورد اجتماعی داشته باشند.»

سالن فوتبال، زمین اسب‌سواری، پیست دوچرخه‌سواری و تورهای سیاحتی، از دیگر امکاناتی است که برای این گروه ۱۹ نفره در نظر گرفته شده است؛ گروهی که آقای فرزین نیا امیدوار است بتوانند معلمان آینده این مدرسه باشند. از شیوه‌ی حل تمرین پرسیدیم. آقای فرزین نیا گفت: این‌جا بچه‌ها روزی یک مسئله‌ی هندسه حل می‌کنند. بازده حل یک مسئله بیشتر از حل یک صفحه مسئله است. برای تعطیلات نوروز هم ۱۴ پاکت آماده می‌کنیم و در هر پاکت دو تمرین برای هر روز قرار می‌دهیم.

مدیر مدرسه‌ی مبین معتقد است آموزش و پرورش باید به توانایی‌ها و آموزش عملی دانش‌آموزان اهمیت دهد، نه به دانایی‌های صرف. او می‌گوید: «وقتی حوزه‌ی توانایی‌ها عوض شود، نگرش هم عوض می‌شود.» گزارش کوتاه‌همان را در این‌جا به پایان می‌بریم و تا فرصت بعد که گزارش مفصل مدرسه‌ی مبین را تقدیم‌تان می‌کنیم شما را به خدا می‌سپاریم.

پی‌نوشت

1. Smart board

ترجمه: شیا ملک

تجربه‌های جهانی رایانه‌ای

آموزش رایانه به کودکان در روستاهای هند

«جاگرتی بال ویکاس سامیتی»، نام یک مؤسسه‌ی غیر انتفاعی است که هدفش آموزش رایانه به نسل جوانی است که در روستاهای هندوستان زندگی می‌کنند. هدف این مؤسسه سه نوع آموزش است:

۱. سواد پایه‌ی رایانه.
۲. آشنایی با رایانه به عنوان ابزاری برای آموزش در خانه و مدرسه.
۳. آموزش سخت‌افزار.

در حال حاضر، شش مرکز که سواد پایه‌ی رایانه را آموزش می‌دهند، توسط این مؤسسه راه‌اندازی شده است. حدود ۱۱۵ دانش آموز در مراکز متفاوت در حال گذراندن این آموزش هستند. در عین حال، در سه مدرسه‌ی روستایی برنامه‌ی آموزش رایانه اجرا می‌شود.

بسیاری از دانش‌آموزان بعد از آموزش توانسته‌اند در کارخانه‌ها، مدارس یا مراکز رایانه مشغول به کار شوند. در سال آینده، مراکز جدیدی که آموزش طراحی وب و فتوشاپ را هم در برنامه دارند، شروع به کار خواهند کرد. این مؤسسه برنامه‌ی چاپ کتاب آموزشی تکالیف رایانه‌ای برای دانش‌آموزان را در دست اجرا دارد.

امکان آموزش رایانه به جوانان روستایی در سریلانکا

دانش‌آموزان مؤسسه‌ی «هورایزن لانکا»^۲ در «آنورادهاپورا»^۳ موضوعات متنوعی را فرامی‌گیرند. آموزش آن‌ها با تأکید بر مهارت کار با رایانه و زبان انگلیسی است. در کنار آن، این دانشجویان در پروژه‌هایی که به تعمیق یادگیری آن‌ها یاری می‌رسانند، مشارکت می‌کنند.

یکی از امکانات دانش‌آموزان فارغ‌التحصیل این است که درس‌های آنلاین تولید کنند.

این روش نه تنها به آموزش سایر دانش‌آموزان سریلانکایی کمک می‌کند، در عین حال برای

آن‌ها درآمذاست. همچنین، دانش‌آموزان وبسایت مدرسه را راه‌اندازی و فعال کردند.

این مدرسه در سال ۱۹۹۸ به دنبال تلاش و پی‌گیری بسیار گروهی از کودکان روستای «ماها ویلاچچیا»^۴ تأسیس شد. عطش این کودکان برای یادگیری و پیشرفت، آن‌ها را به در خانه‌ی آقای وائینایاکا، معلم زبان سابقشان در مدرسه‌ی دولتی کشاند. در پی آن انجمنی شکل گرفت که بعد از ساعت مدرسه تشکیل می‌شد. در این انجمن کودکان رایانه و زبان یاد می‌گرفتند.

کم‌کم همین انجمن ساده به یک کانون آموزشی جدی تبدیل شد؛ جایی که دانش‌آموزان مهارت‌هایی را می‌آموختند که ممکن بود در آینده در کسب درآمد به آن‌ها کمک کند. این دانش‌آموزان بدون آن که روستایشان را ترک کنند، اینترنت و ICT می‌آموختند.

در کنار آموزش به همه‌ی کودکان روستا، این کانون آموزشی یک کارگاه رایانه با دسترسی ۲۴ ساعته به اینترنت برای عموم فراهم کرده است. مؤسسه‌ی هورایزن لانکا پروژه‌ای را آغاز کرده است که از طریق آن، رایانه‌های شخصی را به خانه‌های روستاییان می‌برد. تا سال ۲۰۰۷، ۳۰ خانه صاحب رایانه شدند. پروژه‌ی دیگر این آکادمی «بورسپه‌های کوچک» است که دانشجویان شایسته را کمک می‌کند تا هزینه‌های تحصیل خود را تأمین کنند. در این طرح، داوطلبان ماهانه یک کودک را از نظر مالی حمایت می‌کنند و هزینه‌ی تحصیل او را می‌پردازند.

امکان آموزش رایانه به جوانان روستایی در شیلی

ماها ویلاچچیا اولین روستای سریلانکاست که به استقبال عصر اطلاعات رفته است در کشور شیلی، وزارت آموزش و پرورش، مدت‌ها قبل از ورود «ICT» به مدارس روستایی، اقدام مهمی به عمل آورده بود. معلمان روستاهای مجاور هر

ماه گرد هم می‌آمدند و با راهنمایی و هدایت یک راهنما، در مورد روش‌های آموزشی خود بحث و گفت‌وگو می‌کردند. این جلسات بخشی از یک مجموعه‌ی فراگیرتر به نام «ریزمرکز»^۵ هستند که مجموعه‌ای از معلمان مناطق خاص عضو آن‌اند. این مرکز و دیدارهای ماهانه در آن از سال‌ها قبل وجود داشته است. به همین دلیل موقعیت مناسبی برای بررسی و طراحی روش‌هایی برای معرفی فناوری به کلاس‌های روستایی فراهم آمد.

راهنمایی که کلاس‌های ICT در مدارس روستا بازدید می‌کند، در این جلسات ماهانه هم شرکت فعال دارد و برای یک ماه با آن‌ها برنامه‌ریزی می‌کند.

مدارس روستایی از نظر بافت فرهنگی، غالباً با مدارس شهرهای مجاور تفاوت دارند. مثلاً بچه‌های روستایی معمولاً به موضوعاتی علاقه نشان می‌دهند که با محیط زندگی‌شان مرتبط است؛ مثل کشاورزی و ماهی‌گیری. در شیلی بسیاری از مدارس روستایی دانش‌آموزان و معلمان دارند که به فرهنگی متفاوت از فرهنگ و زبان مادری آن‌ها تعلق دارند. مسلماً محتوای الکترونیکی (سی‌دی یا سایت) خاصی در بازار پیدا نمی‌شود که نیازهای خاص این کودکان و معلمان را برآورده سازد.

عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان روستایی شیلی زیر میانگین آزمون‌های سالانه در کشورشان است. آن‌ها نسبت به بچه‌های شهری، مواد آموزشی و تنوع منابع کمتری در دسترس دارند. به همین دلیل، سی‌دی‌هایی با محتوای مناسب، به منظور ایجاد انگیزه در کودکان برای استفاده از فناوری تدارک شده‌اند.

«لاپلازا»، نرم‌افزار ابتدایی، مناسب و کاربرپسندی است که در کاهش اضطراب معلم در به‌کارگیری ICT، نسبتاً موفق بوده است. این نرم‌افزار دارای یک مدل گرافیکی از میدان یک شهرک است. به‌علاوه، چهار محیط کاری با ساختمان‌هایی شبیه

فرزندان در به کارگیری رایانه و فناوری
به والدین خود کمک می کنند و این
موضوع باعث تقویت رابطه‌ی والدین با
فرزندانشان شده است.

آنچه در شیلی وجود دارد، یعنی یک دفتر
پست، یک کیوسک، یک مرکز فرهنگی و
یک موزه ارائه می کند.

«دفتر پست» در واقع سیستم ایمیل کاربر پسند
است که برای معلمان و دانش آموزان به طور
خاص طراحی شده است.

ساز و کار ساده‌ای در این نرم افزار، برای اولین
تماس تدارک شده است. پس از این تماس
یک کارگروه شکل می گیرد و موضوعات مورد
علاقه برای کار و پژوهش از «مرکز فرهنگی»
استخراج می شود.

«کیوسک» شامل روزنامه‌ها و کتاب‌های
الکترونیکی مناسب برای دانش آموزان و
معلمان است. البته گردهم آوردن افراد برای
طراحی چنین محتواهایی، با توجه به نیازهای
خاص روستاییان، کاری پرهزینه است. در
مدارس روستایی شیلی، غالباً از والدین برای
همکاری با مدرسه، دعوت می شود. مثلاً مادران
برای برگزاری گردهمایی‌ها به یاری معلمان
می آیند. در عین حال والدین تشویق می شوند
که از فناوری استفاده کنند و این فرزندان آن‌ها
هستند که در به کارگیری رایانه و فناوری به
ایشان کمک می کنند. این موضوع باعث تقویت
رابطه‌ی والدین با فرزندانشان شده است.

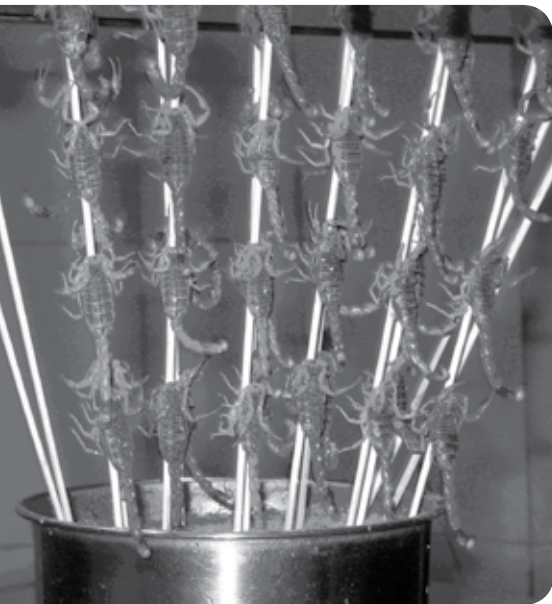

پی نوشت

1. jagriti Bal vikas Samiti
2. Horizon Lanka
3. Anvradhapura
4. Mahavilaehehiya
5. Wanniyaka
6. microcenter
7. Laplaza

منبع

1. computer Education for rural children and youth (2007 Sankalp) www.sturg.iastate.edu/sankalp/project.

عقرب زنده یکی از خوراکی‌های دکه‌های غذا فروشی در چین

بسیار سفر باید تا پخته شود خامی

منصوره فروزان

آسیا کشورهای چین، ژاپن، هند، سوریه و مالزی را انتخاب کردیم. سپس به جست‌وجو در اینترنت برای تهیه‌ی تصاویر متنوع و مطالب مربوطه پرداختیم. مطالب مورد نظر ما شامل این موارد می‌شد: آشنایی با نقشه‌ی کشور و جایگاه آن در جهان و قاره‌ی آسیا، مساحت و جمعیت کشور، همسایه‌ها، دوری و نزدیکی به ایران، تصاویری از پول رایج و ارزش آن در برابر ریال خودمان، تصاویری از جغرافیای طبیعی و چشم‌اندازها، چهره‌ی مردمان کشور، مناطق مسلمان‌نشین، آثار باستانی و نقاط مهم معماری و جاذبه‌های کشور، مراسم سنتی، محصولات تولیدی، صنایع دستی و... خلاصه تصور کردیم که بچه‌ها از طریق صفحه‌ی نمایش رایانه به آن کشور سفر می‌کنند و یک راهنمای تور مجرب نیز همراه خود دارند. اگرچه این کار زمان زیادی برد، ولی در ضمن آن با سایت‌های جالبی آشنا شدیم. مثلاً تجربیات و تصاویر ارائه شده در سایت www.rmc4peace.blogfa.com مربوط به سمیه یوسفی و جعفر ادیسی، اولین زوج جهانگرد دوچرخه‌سوار ایرانی، بسیار راه‌گشا بود. برای به دست آوردن اطلاعات کلی درباره‌ی کشورها می‌توان از سایت‌هایی استفاده کرد که خود کشورها برای معرفی خویش آماده کرده‌اند. با تایپ کلمه‌ی کلید نام کشور، به انبوهی از اطلاعات دست خواهید یافت.

یادگیری جغرافیای دوم راهنمایی برای، برخی از دانش‌آموزان بسیار کسل‌کننده است. یکی از دلایل این موضوع فقدان انگیزه برای یادگیری است. این کتاب به بررسی ویژگی‌های جغرافیای طبیعی و انسانی در قاره‌های گوناگون می‌پردازد. شاید توقع یادگیری جغرافیای سایر کشورها برای دانش‌آموزانی که هنوز به تعدادی از شهرهای کشور خودمان سفر نکرده‌اند، درخواست زیادی باشد. چه خوب می‌شد اگر می‌توانستیم برای آموزش جغرافیای هر قاره با انجام یک سفر علمی، دانش‌آموزان را به‌طور ملموس با آن ویژگی‌ها آشنا کنیم.

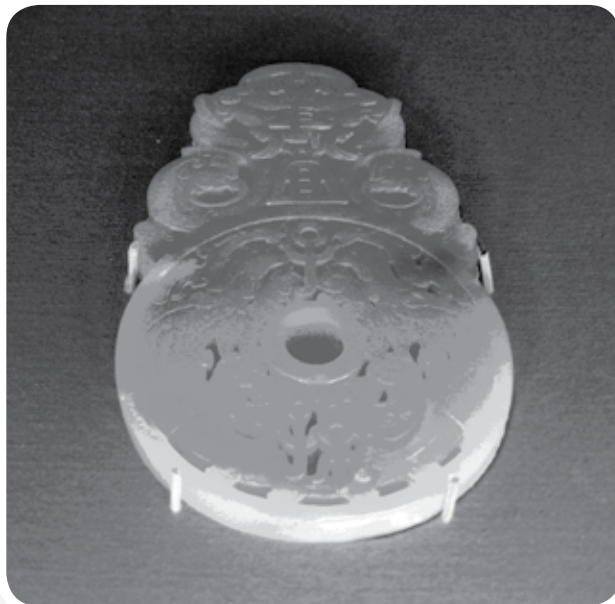
خوش‌بختانه یکی از مزایای قرن اطلاعات و همه‌گیری اینترنت، برابری آموزشی است و ما از این ویژگی برای نیل به این آرزو استفاده کردیم. اگر نمی‌توانیم بچه‌ها را به چین ببریم، شاید بتوان چین را پیش آن‌ها آورد! ما در گروه جغرافیای مدرسه به این نتیجه رسیدیم که برای ایجاد انگیزه در یادگیری جغرافی، به جای ارائه‌ی مستقیم اطلاعات کتاب، لذت کشف آن را به بچه‌ها هدیه کنیم.

بدین منظور به فکر تهیه‌ی تورهای مجازی سفر به کشورهای جهان افتادیم. ابتدا از هر قاره تعدادی از کشورهای شاخص از نظر آب‌وهوایی با پوشش گیاهی و یا ویژگی‌های انسانی را انتخاب کردیم. مثلاً از قاره‌ی

دانش‌آموزان ژاپنی در کلاس خود غذا می‌خورند. سپس خودشان کلاس را نظافت می‌کنند.

سنگ یشم که در نظر چینیان قدرت جادویی دارد.

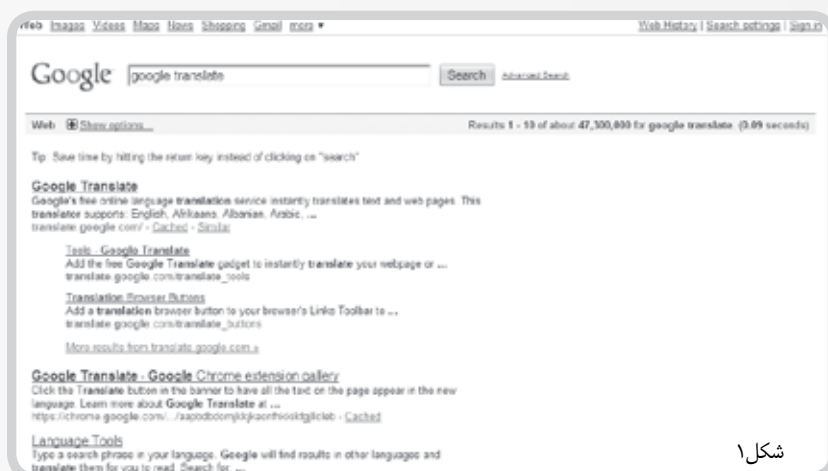

نقاشی سنتی چین

در همین اوضاع و احوال، یکی از معلمان همکار که از سفر چین برگشته بود، با تعداد زیادی تصاویر دیجیتالی و اطلاعات جالب به کمک ما آمد. یکی دیگر از راه‌های جمع‌آوری اطلاعات برای سفرهای مجازی، مصاحبه با کسانی است که به این کشورها رفته‌اند و از نزدیک تجربیاتی کسب کرده‌اند. نتیجه‌ی کار ما که هنوز به پایان نرسیده است، پاورپوینت‌هایی خواهد بود که در یک یا دو جلسه، دانش‌آموزان را با ویژگی‌های یکی از کشورهای قاره‌ی مورد نظر آشنا می‌کند. لازم است دانش‌آموزان پس از مشاهده‌ی پاورپوینت، به منظور نتیجه‌گیری از فعالیت انجام شده، به سؤالاتی پاسخ دهند. این سؤالات با هدف جمع‌بندی و برقراری ارتباط بین مطالب طوری طراحی خواهد شد که ویژگی‌های آب‌وهوایی، پوشش گیاهی، و جغرافیای انسانی قسمتی از قاره‌ی مورد نظر را مشخص سازد. بدین ترتیب، معلم می‌تواند پس از معرفی چند کشور نمونه، در پایان چند جلسه به جمع‌بندی بپردازد و ویژگی‌های قاره‌ی مورد نظر را فهرست کند. به نظر می‌رسد این حرکت از جزء به کل در انگیزش و یادگیری دانش‌آموزان مؤثر خواهد افتاد. در ادامه به تعدادی از تصاویر گردآوری شده درباره‌ی کشورهای ژاپن و چین توجه کنید.

مترجم گوگل

شکل ۱

شکل ۲

۱. وارد موتور جست و جوگر گوگل می شویم
۲. google translate را تایپ می کنیم و کلید «Enter» را می زنیم.
۳. گزینه ی google translate را انتخاب می کنیم و وارد صفحه ی ۲ می شویم.
۴. آدرس مورد نظر را در باکس مورد نظر تایپ می کنیم و گزینه های انگلیسی به فارسی را طبق روش نشان داده شده، انتخاب می کنیم و سپس دکمه ی Translate را می زنیم.

Translate

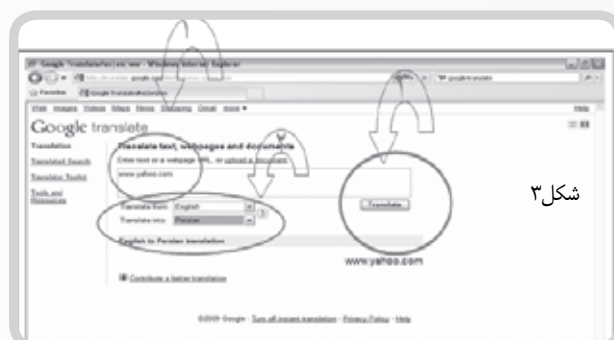

سپس بر روی دکمه‌ی Translate کلیک می‌کنیم تا سایت موردنظر را به زبان فارسی مشاهده کنیم.

شما می‌توانید متن چندخطی و کوتاه را از طریق `past copy`، در باکس مورد نظر قرار داده و بعد از انتخاب دکمه Translate ترجمه را به فارسی مشاهده کنید.

پی نوشت

1. Google translator

غریب آشنا

«Microsoft word» یکی از شناخته شده ترین و در عین حال ناشناخته ترین نرم افزارهای رایانه ای است. شناخته شده از این نظر که پر استفاده ترین نرم افزار از مجموعه «Office» و یکی از پر استفاده ترین نرم افزارهای جهان است و درصد بسیار زیادی از کاربران رایانه با نسخه های گوناگون این نرم افزار آشنا هستند. و ناشناخته از این نظر که بسیاری از کاربران، فقط از کارایی های عمومی ورد بهره می گیرند و با توانایی های فراوان آن آشنا نیستند. بارها دیده ام که فردی حین نگارش یک متن، چندین روز را برای یافتن روش انجام یک ترفند ساده در ورد معطل شده و در آخر نیز، به روشی غیر استاندارد و «من درآوردی» آن را انجام داده است. بنابراین تصمیم گرفتم، در چند یادداشت تا حد امکان کوتاه، توانایی های مفید این نرم افزار را تا حدودی نشان دهم، البته بخش هایی را که برای آموزگاران و دانش آموزان مفیدترند.

ثبت تغییرات در ورد

یکی از ابزارهای بسیار کارآمد ورد، ابزار «Track changes» است. این ابزار تمام تغییراتی را که شما در متن اعمال می کنید، ثبت می کند. فرض کنید دوستی مقاله ای را به شما داده است و ویرایش و غلطگیری کنید. وقتی در ورد این کار را به روش معمول انجام می دهید، همه ی اصلاحات اعمال می شود، ولی دوست شما نمی فهمد که شما کجاها

را اصلاح کرده اید. مگر این که متن شما را خط به خط با متن خودش مقایسه کند که این کار هم در متن های طولانی عملاً ناممکن است. اما ببینیم ابزار Track changes چه می کند. برای فعال کردن این ابزار، ابتدا متن مورد نظر را باز کنید، روی زبانه «Review» کلیک کنید تا ریویو آن باز شود. این جا دکمه ی Track changes را کلیک کنید (من کارها را در ورد ۲۰۰۷ انجام می دهم، اما در ورد ۲۰۰۳ هم قابل انجام است) (تصویر ۱).

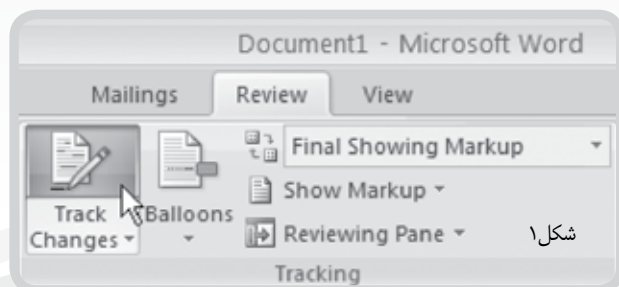
برای مثال، در متن تصویر ۲ من می خواهم به جای عبارت «قرار دادن»، عبارت «انتقال» را بنویسم. ابتدا عبارت «قرار دادن» را انتخاب و حذف می کنم (تصویر ۲).

بلافاصله از نقطه ای که این عبارت را حذف کردم، یک خط چین رسم می شود و در سمت راست، این عبارت در کادر منتهی به خط چین نوشته می شود: «Deleted: قرار دادن». به این معنا که عبارت «قرار دادن» حذف شده است. حالا نوشته ی جدید را تایپ می کنم. می بینید که نوشته من قرمز رنگ می شود و زیر آن نیز خطی رسم شده است (تصویر ۳).

خب تا این جای کار می توانیم بفهمیم که چه اصلاحاتی روی متن انجام گرفته و متن قبلی به چه شکل بوده است. اما قسمت شیرین ماجرا جای دیگری است. روی عبارت انتقال که به رنگ قرمز درآمده، راست کلیک می کنیم. در منویی که باز می شود، دو گزینه وجود دارد (تصویر ۴). اگر گزینه ی اول یا «Accept changes» را کلیک کنیم، تغییری که

ثبت تغییرات متن در ورد

احسان مظلومی

شکل ۱

شکل ۲

شکل ۳

ایجاد شده پذیرفته می‌شود. در نتیجه، رنگ متن مشکمی و خط زیر آن حذف می‌شود. اما اگر گزینه‌ی «Reject change» را کلیک کنیم، کلمه‌ی جدید حذف می‌شود. همچنین می‌توانیم در سمت راست نیز روی عبارتی که حذف شده است، راست کلیک کنیم تا همین دو گزینه را ببینیم. پس نویسنده یا ناظر می‌تواند تغییراتی را که توسط ویراستار داده شده است، بپذیرد یا رد کند. برای مثال، تصویر ۵ بخشی از مقاله‌ای است که یکی از نویسندگان برای «رشد مدرسه فردا» فرستاده و توسط یکی از ویراستاران، ویراستاری فنی شده است (تصویر ۵).

اکنون این مقاله در اختیار سردبیر قرار می‌گیرد. وی می‌تواند به روشی که گفتیم، هر یک از این تغییرات را بپذیرد یا رد کند. همچنین می‌تواند تغییرات دیگری را هم خودش در مقاله اعمال کند. جالب است، تغییراتی که وی اعمال می‌کند، با رنگ دیگری مشخص می‌شوند. یعنی اگر ۱۰ نفر هم مقاله را تصحیح کنند، می‌توانیم بفهمیم هر اصلاح کار کدام یک از آن‌ها بوده است. اگر ماوس را روی هر یک از اصلاحات نگه داریم، کادری باز می‌شود که نام مصحح، تاریخ اصلاح و نوع اصلاح را در آن می‌بینیم (تصویر ۶).

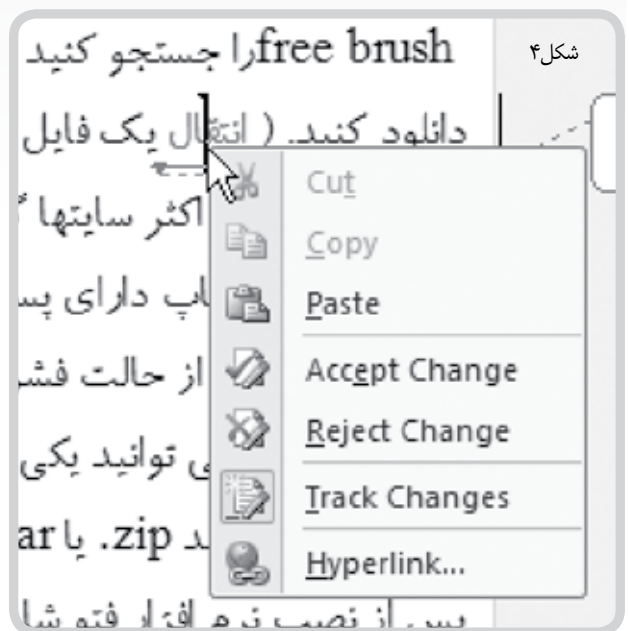
این ابزار می‌تواند برای معلمان، دانش آموزان، ویراستاران و نویسندگان بسیار مفید باشد. فقط اگر بخواهید خیلی فناورانه رفتار کنید و املا‌ی شاگردانتان را هم به این روش صحیح کنید، ممکن است آن‌ها هم فناورانه رفتار کنند و از گزینه‌ی Reject changes استفاده کنند!

شکل ۵

شکل ۶

شکل ۴

این نرم‌افزار که محصول مؤسسه‌ی قرآنی «تفسیر جوان» است، به بررسی ۲۶ اثر باستانی در قرآن کریم می‌پردازد. در این نرم‌افزار که به راحتی در تمامی ویندوزها قابل نصب است، تلاش شده تا بین آیات قرآنی و احادیثی که درباره‌ی پیامبران گذشته آمده‌اند و کشفیات باستان‌شناسی، ارتباطی به‌وجود آید. در واقع، تاریخ برخی از معروف‌ترین انبیای الهی به اختصار بررسی شده است.

دانش‌آموزان در کتاب تاریخ اول راهنمایی مطالبی در مورد انبیای الهی می‌خوانند که البته فقط جنبه‌ی مطالعاتی دارند و الزامی برای تدریس آن‌ها وجود ندارد. اطلاعات ارائه شده در این برنامه، ضمن ارضای حس کنجکاوی مخاطب درباره‌ی زندگی پیامبران گذشته، و ایجاد تطبیق با یافته‌های باستان‌شناسی جدید، مکمل اطلاعات داده شده در کتاب است.

نرم‌افزار با کلام امام علی (ع) درباره‌ی عبرت از تاریخ آغاز می‌شود. پس از ورود به قسمت آثار باستانی، با فهرست موضوعات این نرم‌افزار و توضیح مختصری درباره‌ی هر یک آشنا می‌شوید. ضمناً مطالب ارائه شده، با تصاویر متعددی همراه شده‌اند. بخشی از مطالب ارائه شده در نرم‌افزار عبارت‌اند از:

● هدف از ساختن خانه‌ی کعبه و نام سازنده‌ی آن و کسانی که در بازسازی آن شرکت داشتند.

● محل دفن حضرت آدم و حضرت نوح (ع).

● محل خانه‌ی حضرت نوح (ع) و مکان زندگی قوم او.

● محل پهلوی گرفتن کشتی نوح و اطلاعاتی درباره‌ی ابعاد و ساختار این کشتی.

● محل زندگی پیامبران الهی، ابراهیم، ادریس و خضر (ع).

● محل دفن حضرت ابراهیم (ع).

● موقعیت مکانی قوم لوط.

● محل حکومت حضرت یوسف (ع) و آثار باقی‌مانده از بارگاه ایشان و انبارهای غلات، طراحی شده توسط آن حضرت.

● آثار باستانی پیدا شده در دریای سرخ در مورد هلاکت فرعونیان.

● محل زندگی داوود پیامبر (ع).

● محل حکومت حضرت سلیمان (ع).

● تمدن قوم سبا.

● الیاس پیامبر (ع).

● ارمیای نبی (ع).

● کوروش و رفتار وی با یهودیان.

● یحیی پیامبر (ع).

● جایگاه نزول جبرئیل بر مریم مقدس (ع).

● محل تولد حضرت عیسی مسیح (ع).

● مکان غار اصحاب کهف.

● خدایان و اعتقادات مذهبی در مصر باستان.

● محل معراج پیامبر اسلام (ص).

با تشکر از همکار خوبم سرکار خانم مختارپور که این برنامه را در اختیار بنده قرار دادند.

باستان‌شناسی قرآن کریم

منصوره فروزان

دبیر علوم اجتماعی منطقه‌ی ۲ تهران

معرفی نرم‌افزار

با مجله‌های رشد آشنا شوید

مجله‌های رشد توسط دفتر انتشارات کمک آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش تهیه و منتشر می‌شوند:

مجله‌های عمومی دانش آموزی

(به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شوند):

- ✦ **رشد کودک** (برای دانش‌آموزان آمادگی و پایه‌ی اول دوره‌ی دبستان)
- ✦ **رشد نوجوان** (برای دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دوره‌ی دبستان)
- ✦ **رشد دانش‌آموز** (برای دانش‌آموزان پایه‌های چهارم و پنجم دوره‌ی دبستان)
- ✦ **رشد نوجوان** (برای دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی تحصیلی)
- ✦ **رشد جوان** (برای دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه و پیش‌دانشگاهی)

مجله‌های عمومی بزرگسال

(به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شوند):

- ✦ **رشد آموزش ابتدایی** - **رشد آموزش راهنمایی تحصیلی**
- ✦ **رشد تکنولوژی آموزشی** - **رشد مدرسه فردا** - **رشد مدیریت مدرسه** - **رشد معلم**

مجله‌های اختصاصی

(به صورت فصلنامه و ۴ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شوند):

- ✦ **رشد برهان راهنمایی** (مجله ریاضی برای دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی تحصیلی)
- ✦ **رشد برهان متوسطه** (مجله ریاضی برای دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه و پیش‌دانشگاهی)
- ✦ **رشد آموزش قرآن** - **رشد آموزش معارف اسلامی**
- ✦ **رشد آموزش زبان و ادب فارسی** - **رشد آموزش هنر** - **رشد مشاور مدرسه** - **رشد آموزش تربیت بدنی** - **رشد آموزش علوم اجتماعی** - **رشد آموزش تاریخ** - **رشد آموزش جغرافیا** - **رشد آموزش زبان** - **رشد آموزش ریاضی** - **رشد آموزش فیزیک** - **رشد آموزش شیمی** - **رشد آموزش زیست‌شناسی** - **رشد آموزش زمین‌شناسی** - **رشد آموزش فنی و حرفه‌ای** - **رشد آموزش پیش‌دبستانی**

مجله‌های رشد عمومی و اختصاصی برای آموزگاران، معلمان، مدیران، مربیان و مشاوران مدارس، دانش‌جویان مراکز تربیت معلم و رشته‌های دبیری دانشگاه‌ها و کارشناسان آموزش و پرورش تهیه و منتشر می‌شوند.

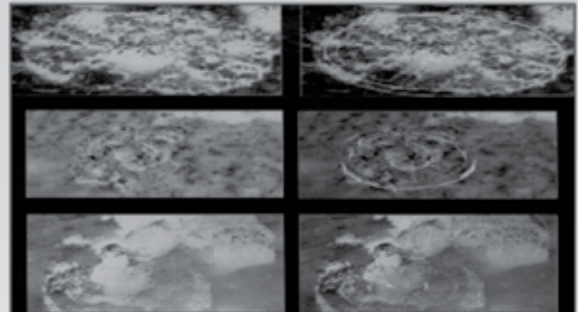
✦ **نشانی:** تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش، پلاک ۲۶۶، دفتر انتشارات کمک آموزشی.

✦ **نمایر:** ۰۲۱-۸۸۳۰۱۴۷۸

✦ **تلفن:** ۰۲۱-۸۸۸۴۹۰۹۹

✦ **E _ mail:** info@roshdmag.ir ✦ **www:** roshdmag.ir

نمونه چرخ اربابه مصری در علق دریای سرخ در محل عبور بنی اسرائیل

بتول عباسی حاجی آبادی
دبیر ریاضی منطقه‌ی چهار تهران

عیدانه

اکثر اوقات، هنگامی که از تحقیق و پژوهش دانش‌آموزی سخن به میان می‌آید، تاخودگاه تصویر پوشه‌ها و برگه‌هایی به ذهنمان می‌آید که بچه‌ها به عنوان تحقیق به ما ارائه می‌دهند که قاعدتا مطالعه و بررسی آن‌ها زمان زیادی را می‌طلبد. امروزه برای دانش‌آموزان تحقیق و پژوهش کار چندان سختی نیست. کافی است که اسم مورد نظر یا موضوع تحقیق را در اینترنت جست‌وجو کنند و در کمترین زمان، کلی مطلب و عکس را پیش رو داشته باشند. چه بسا که مطالب را مطالعه هم نکنند و با چاپ گرفتن و یا انتقال مطالب مورد نظر روی سی‌دی، تحقیق را به شما ارائه دهند. برای گریز از این مشکل چه راهی به ذهنتان می‌رسد؟ تجربه‌ی مرا بخوانید شاید با کمی تغییر بتوانید آن را در کلاستان اجرا کنید. در آخرین روزهای سال، هنگامی که بچه‌ها برای رسیدن سال نو و رفتن به مسافرت لحظه‌شماری می‌کنند، حال و هوای مدرسه و کلاس نیز بهاری است. انگار زمان شتاب بیشتری گرفته است و این به هیجان روزها و ساعات پایانی سال می‌افزاید. با خودم فکر کردم، چه‌طور است از جمعیت دانش‌آموزی کلاس که به نقاط متفاوت کشور سفر می‌کنند و مناظر و چشم‌اندازهای زیبایی را می‌بینند، استفاده کنم. در واقع، مسافرت‌های نوروزی ظرفیت خوبی برای تحقیق دانش‌آموزان دارند. چرا که دانش‌آموزان یک کلاس برای مدت دو هفته از یکدیگر دور می‌شوند. عده‌ای به زادگاه خود یا والدینشان می‌روند و عده‌ای هم چند روز یا حتی چند ساعتی را برای تغییر آب و هوا به مناطق دیدنی و خوش آب و هوا سفر می‌کنند. پس از تعطیلات، دوباره همه در یک کلاس دور هم جمع می‌شوند. این جمعیت به مناطقی می‌روند که نه من و نه هیچ کدام از دانش‌آموزان کلاس نمی‌توانیم طی یک سال به همه‌ی آن‌ها سفر کنیم.

از بچه‌ها خواستم در حین مسافرت به طبیعت و مکان‌های دیدنی، به اطراف خود به خوبی نگاه کنند و مصداق‌های هندسی را در آن‌ها جست‌وجو کنند. سپس به وسیله‌ی تلفن همراه از این مصداق عکس بگیرند و پس از پایان تعطیلات، عکس‌هایی را که تهیه کرده‌اند به کلاس بیاورند. بچه‌ها عکس‌هایی را که گرفته بودند، با بولوتوت برای من فرستادند و من هم عکس‌ها را در حافظه‌ی رایانه‌ی مدرسه ذخیره کردم.

یکی از جلسات کلاسی را به بررسی این کار تحقیقی اختصاص دادم. بچه‌ها را به سایت رایانه‌ی مدرسه بردم و عکس‌هایی را هم که خودم در طول تعطیلات نوروز تهیه کرده بودم، به آن‌ها نشان دادم. هر دانش‌آموز پاورپوینتی از عکس‌هایی که خود گرفته بود، می‌ساخت و در کنار هر عکس جمله‌ای کوتاه در مورد مصداق هندسی عکس و مکان عکس‌برداری می‌نوشت.

در پایان مجموعه‌ای بسیار دیدنی از طبیعت ایران و اماکن تاریخی و مذهبی با نگاه هندسی داشتیم؛ عکس‌های زیبایی از سی و سه پل اصفهان که تشابه در آن‌ها موج می‌زد تا قلعه‌ی مخروطی‌شکل دماوند که ریشه در خاک ایران دارد. دانش‌آموزان ضمن این تحقیق فهمیدند که طبیعت اطراف ما پر از اشیای هندسی است؛ البته اگر این نسل شتاب‌زده، فرصت استفاده از آن را داشته باشد. بچه‌ها این مجموعه را «عیدانه» نام گذاشتند و به رسم یادگاری برای خود کپی کردند.

وزارت آموزش، علم و فناوری
سازمان پژوهش‌های آموزشی
دفتر انتشارات کتب آموزشی

برگ اشتراک مجله‌های رشد

شرایط:

۱- پرداخت مبلغ ۵۰/۰۰۰ ریال به ازای هر عنوان مجله‌ی درخواستی، به صورت علی‌الحساب به حساب شماره‌ی ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت شعبه‌ی سه راه آزمایش (سرخه‌حصار) کد ۳۹۵ در وجه شرکت افست.

۲- ارسال اصل فیش بانکی به همراه برگ تکمیل شده‌ی اشتراک با پست سفارشی. (کپی فیش را نزد خودنگه دارید.)

نام مجله‌های درخواستی:

.....
.....
.....

نام و نام خانوادگی:

.....

تاریخ تولد:

.....

میزان تحصیلات:

.....

تلفن:

.....

نشانی کامل پستی:

.....

استان: شهرستان:

خیابان:

پلاک: کد پستی:

در صورتی که قبلاً مشترک مجله بوده‌اید، شماره‌ی اشتراک خود را بنویسید:

امضا:

.....

☎ امور مشترکین: ۰۲۱-۷۷۳۳۶۶۵۶-۷۷۳۳۶۶۵۵

☎ صندوق پستی امور مشترکین: ۱۶۵۹۵/۱۱۱

☎ پیام‌گیر مجله‌های رشد: ۰۲۱-۸۸۳۰۱۴۸۲

یادآوری:

• هزینه‌ی برگشت مجله در صورت خوانا و کامل نبودن نشانی و عدم حضور گیرنده، بر عهده‌ی مشترک است.

• مبنای شروع اشتراک مجله از زمان دریافت برگ اشتراک است.